

Jaarverslag 2020
Afvalsturing Friesland NV

Leeuwarden, 19 maart 2021

samen halen we alles eruit

Inhoudsopgave

Bericht van de Raad van Commissarissen aan de Algemene Vergadering	4
Samenstelling van de Raad van Commissarissen in 2020	9
Verslag van de directie	11
Juridische structuur Afvalsturing Friesland NV	27
Kerngegevens en kengetallen	28
Jaarrekening	29
Geconsolideerde balans per 31 december 2020 na resultaatbestemming	30
Geconsolideerde balans per 31 december 2020 na resultaatbestemming	31
Geconsolideerde winst- en verliesrekening 2020	32
Overzicht totaal resultaat	32
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2020	33
Toelichting op de geconsolideerde balans, de geconsolideerde winst- en verliesrekening en het geconsolideerd kasstroomoverzicht	34
Grondslagen voor de consolidatie	34
Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening	35
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	36
Grondslagen voor de bepaling van het resultaat	38
Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht	39
Toelichting op de onderscheiden posten van de geconsolideerde balans	40
Toelichting op de onderscheiden posten van de geconsolideerde winst- en verliesrekening	45
Overige toelichtingen	47
Vennootschappelijke balans per 31 december 2020 na resultaatbestemming	48
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2020	50
Toelichting op de vennootschappelijke balans en winst- en verliesrekening	51
Toelichting op de onderscheiden posten van de enkelvoudige balans	51
Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2020	54
Resultaatbestemming voorgaand boekjaar 2019	54
Toelichting op de onderscheiden posten van de winst- en verliesrekening	55
Ondertekening van de jaarrekening	56
Overige gegevens	57
Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat	57
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	58

Bericht van de Raad van Commissarissen aan de Algemene Vergadering

Jaarrekening

Hierbij bieden wij u het jaarverslag van Afvalsturing Friesland NV over 2020 aan. Deloitte Accountants heeft de jaarrekening gecontroleerd en zal deze van een controleverklaring voorzien. Deze verklaring is elders in dit jaarverslag opgenomen.

Wij hebben het jaarverslag 2020 in onze vergadering van 19 maart 2021 besproken. Deze bespreking is voorafgegaan door een overleg van de auditcommissie van onze Raad van Commissarissen met de directie. In dit overleg is van gedachten gewisseld over de belangrijkste bevindingen wat betreft de ontwikkeling en de kwaliteit van het resultaat, de ontwikkeling van de balansposten en de vermogenspositie, significante risico's en de betrouwbaarheid van de (administratieve) beheersorganisatie.

Op basis van de opgestelde jaarstukken, het accountantsverslag en de toelichting van de directie heeft de auditcommissie positief aan onze Raad geadviseerd over de jaarrekening 2020.

Toezicht

In deze terugblik op- en verantwoording van ons toezicht over het afgelopen jaar staan wij in de eerste plaats stil bij de coronacrisis waar we vanaf begin 2020 mee te maken hebben. De impact van de getroffen landelijke coronamaatregelen was en is groot. Belangrijk in dit verband is dat de bedrijven die zich bezighouden met het inzamelen, vervoeren en verwerken van afval, door de rijksoverheid als vitaal zijn aangemerkt. Ook Afvalsturing Friesland, met als kerntaken het transport en de be- en verwerking van het huishoudelijk afval van onze aandeelhouders, behoort tot deze sector. We zijn blij te kunnen constateren dat ons bedrijf er in geslaagd is om met inachtneming van de geldende maatregelen, haar taken adequaat en zonder grote problemen te kunnen blijven uitvoeren.

Een merkbaar effect van de coronacrisis voor het toezicht door onze raad was de uitgestelde behandeling van de jaarstukken over 2019. Waar wij deze stukken normaal gesproken in maart in onze raad bespreken, moest dit vanwege alle onzekerheden over de impact van de coronacrisis worden uitgesteld tot 29 mei 2020. Als gevolg hiervan is het jaarverslag 2019 niet in april, maar in juni ter vaststelling aan de algemene vergadering voorgelegd.

Daaraan voorafgaand hebben wij ingestemd met de door de bestuurder voorgestelde aanpassing van de dividendregeling in de statuten van Afvalsturing Friesland. Als gevolg van deze statutaire wijziging wordt de 'automatische' uitkering van winst bij het desbetreffende statutair vastgelegde solvabiliteitsniveau, vervangen door een expliciet aandeelhoudersbesluit over het uit te keren dividend op voorstel van de bestuurder.

De Raad van Commissarissen heeft in 2020 acht keer vergaderd. Vast onderwerp van bespreking zijn de stukken die in het kader van de planning- en controlcyclus worden opgesteld en vooraf door de auditcommissie worden getoetst. Naast het hiervoor genoemde jaarverslag 2019 zijn het jaarplan 2020, de begroting 2021 en de managementrapportages over achtereenvolgens de eerste vier maanden en de eerste acht maanden van het verslagjaar door onze Raad met de directie besproken.

Over het jaarplan, het jaarverslag en de concept-begroting is door de auditcommissie een positief advies aan de raad van commissarissen uitgebracht.

De remuneratiecommissie van onze Raad heeft begin 2020 de doelstellingen van de bestuurder voor het verslagjaar vastgesteld en de door hem gerealiseerde doelstellingen over 2019 beoordeeld.

Een ander onderdeel van onze toezichhoudende taak is het overleg dat twee van onze commissarissen, de heren Hoogendoorn en Wigboldus, in het voorjaar en het najaar met de KAVM-directievertegenwoordiger en de KAVM-concerncoördinator van Omrin voeren over de ontwikkelingen in het bedrijf op het gebied van kwaliteit, arbeidsomstandigheden, veiligheid en milieu (KAVM). Deze commissarissen brengen van dit overleg, dat in 2020 in mei en in november plaatsvond, verslag uit aan onze raad.

Belangrijke aandachtspunten in het KAVM-overleg zijn onder andere preventieve acties en structurele verbetermaatregelen op veiligheidsgebied. In het afgelopen jaar is ook de nodige aandacht besteed aan de resultaten van de in 2020 gehouden veiligheidscultuurmeting binnen Omrin. Wij stellen met tevredenheid vast dat de veiligheidscultuur met een score van 3,2 een stijgende lijn laat zien. Dit geeft vertrouwen dat het ambitieniveau om uiteindelijk een score van 4 te realiseren, haalbaar is.

Aan de jaarlijkse overlegvergadering van de bestuurder en de ondernemingsraad, die aan het begin van het jaar wordt gehouden, is namens onze raad deelgenomen door de heer Wigboldus. In deze overlegvergadering worden de jaarplannen van de bedrijvengroepen besproken en komen belangrijke ontwikkelingen met betrekking tot de onderneming, zowel terugkijkend als vooruitblikkend, aan de orde.

Een belangrijk onderwerp van bespreking in het afgelopen jaar was de strategie van Omrin voor de periode 2021-2024. In een eerste strategiebijeenkomst in juni is als onderdeel van de SWOT-analyse uitgebreid van gedachten gewisseld over de sterktes, zwaktes, bedreigingen en kansen van ons bedrijf. Vervolgens zijn de strategische uitgangspunten en de strategische vraagstukken uitgebreid aan bod gekomen.

In september is een tweede strategiebijeenkomst gehouden, waarin bespreking van het concept-strategiedocument centraal stond. In november heeft onze raad het strategiedocument Omrin 2021-2024 vastgesteld. Met deze vaststelling onderstrepen wij het onderscheidend vermogen van Omrin: enerzijds door haar unieke concept van een geïntegreerd ketenmodel met innovatieve verwerkingsinstallaties en anderzijds door de proactieve rol van Omrin in de circulaire transitie.

Dat de meerwaarde van Omrin breed wordt gedeeld, blijkt uit de reacties van onze aandeelhouders tijdens het strategietraject en uit de inbreng in de twee strategiebijeenkomsten met de aandeelhouders. De mede op basis hiervan in het definitieve strategiedocument verwoorde strategische koers en uitgangspunten van Omrin voor de komende jaren, worden unaniem door onze (samenwerkende) gemeenten ondersteund.

Niet onverwacht leidt de ontwikkeling die ons bedrijf doormaakt tot toenemende belangstelling bij andere gemeenten om met ons te gaan samenwerken. Wij zijn ingenomen met de keuze die de Groningse gemeenten Westerwolde, Groningen, Het Hogeland en Westerkwartier het afgelopen jaar hebben gemaakt om als aandeelhouder toe te treden tot Afvalsturing Friesland.

Een voor ons als raad van commissarissen geheel nieuw fenomeen bij Afvalsturing Friesland waren de overwegend digitaal gehouden vergaderingen in 2020 vanwege de coronamaatregelen. Hoewel het niet zal verbazen dat fysieke vergaderingen verreweg onze voorkeur hebben, zijn de digitale vergaderingen wel een werkbaar alternatief gebleken. Omdat vergaderingen in deze vorm zich minder goed lenen voor een informele gedachtenwisseling, is besloten om ons jaarlijkse informeel overleg met de leden van de ondernemingsraad en onze jaarlijkse informele bijeenkomst met de bedrijfsdirecteuren van Omrin tot een later moment uit te stellen.

Zelfevaluatie

Na een uitgebreide zelfevaluatie van het functioneren van onze raad in 2015 met behulp van externe ondersteuning, hebben wij in 2017 en in 2019 samen met de directie de zelfevaluatie in eigen beheer uitgevoerd. Daarmee was in 2020 naar onze mening het moment aangebroken om opnieuw een zelfevaluatie in uitgebreide vorm te houden. Hiervoor is net als in 2015 gebruik gemaakt van de ondersteuning door een adviseur van organisatieadviesbureau Holland Consulting Group.

Op basis van individuele gesprekken tussen deze adviseur en elk van de commissarissen, de algemeen directeur en de directeur financiën is in februari 2020 uitvoerig met elkaar van gedachten gewisseld over thema's als informatieverwerving, de wisselwerking tussen onze raad en de directie, onze positie in het strategieproces en de rol van onze raad in het algemeen.

Uit de zelfevaluatie kwam naar voren dat adequaat wordt voorzien in de informatievraag van de raad van commissarissen en dat er geen aanleiding is voor aanpassingen of verbeteringen in de informatievoorziening door de directie aan de raad. De raad ervaart dat adequaat invulling wordt gegeven aan haar toezichthoudende rol in de zin van het kritisch reageren op en beoordelen van voorstellen van de directie. De constatering dat de raad uit een goede mix van expertise, ervaringen en competenties bestaat wordt breed gedeeld.

Een regelmatige evaluatie van ons functioneren - waarbij een uitgebreide zelfevaluatie zoals in 2020 wordt afgewisseld door enkele evaluaties in eigen beheer - wordt door alle betrokkenen als bijzonder positief en constructief ervaren.

Samenstelling

Per 1 mei 2020 eindigde de eerste benoemingstermijn van vier jaar van mevrouw Jager als lid van onze raad. Overeenkomstig de voordracht van het bestuur van de Vereniging van Friese Gemeenten namens de gezamenlijke houders van aandelen-A, heeft de algemene vergadering op 24 april 2020 unaniem ingestemd met herbenoeming van mevrouw Jager voor een tweede aansluitende periode van vier jaar.

De eerste benoemingstermijn van de heer Wigboldus als commissaris bij Afvalsturing Friesland met vooral kennis en ervaring op het gebied van de sociale verhoudingen eindigde per 1 januari 2021. Overeenkomstig de daarvoor geldende statutaire regels heeft de ondernemingsraad van Omrin een bijzonder positieve aanbeveling gedaan voor herbenoeming van de heer Wigboldus. Met inachtneming van deze aanbeveling heeft onze raad op 6 november 2020 unaniem besloten tot herbenoeming van de heer Wigboldus voor een tweede aansluitende termijn van vier jaar.

Ook de eerste benoemingstermijn van de heer Bonnema als lid van onze raad eindigde per 1 januari 2021. Overeenkomstig de voordracht van het bestuur van de Vereniging van Friese Gemeenten namens de gezamenlijke houders van aandelen-A, heeft de algemene vergadering op 11 december 2020 unaniem ingestemd met herbenoeming van de heer Bonnema voor een tweede aansluitende periode van vier jaar.

Op grond van het rooster van aftreden van onze raad zou per 1 februari 2021 de tweede benoemingstermijn van mevrouw Vlietstra als president-commissaris bij Afvalsturing Friesland eindigen. Vanwege het belang van continuïteit op toezichthoudend niveau gedurende de coronacrisis en de wens van onze raad om eerst de strategie van Omrin voor de periode 2021-2024 vast te stellen, is namens onze raad aan de algemene vergadering voorgesteld de tweede benoemingstermijn van mevrouw Vlietstra met één jaar te verlengen tot 1 februari 2022. De algemene vergadering heeft op 26 juni 2020 unaniem met dit voorstel ingestemd.

Met inachtneming van de hiervoor vermelde herbenoemingen hebben zich in het afgelopen jaar geen wijzigingen voorgedaan in de samenstelling van onze raad noch in de commissies van onze raad.

Overeenkomstig de eerder geldende en de in voorbereiding zijnde aangescherpte wettelijke regels moet Afvalsturing Friesland zoveel mogelijk rekening houden met een evenwichtige verdeling tussen vrouwen en mannen bij de samenstelling van het bestuur en van de raad van commissarissen. Dit houdt in dat tenminste 30% van de zetels in het bestuur en in de raad van commissarissen wordt bezet door vrouwen en door mannen. Met de huidige samenstelling van onze raad, die bestaat uit drie vrouwen en vier mannen, voldoen wij daaraan.

Ten slotte

Afvalsturing Friesland mocht in 2020 haar 25-jarig jubileum vieren. In die periode heeft het bedrijf een niet in een paar woorden te omschrijven ontwikkeling doorgemaakt. De besprekingen met de stakeholders in het afgelopen jaar over de strategie bevestigden de juistheid van eerder gemaakte keuzes en het 'op koers zijn' van ons bedrijf, wetende dat er ook verbeterpunten blijven.

Als die goed worden opgepakt en als verdere invulling kan worden gegeven aan de strategische koers voor de komende jaren, biedt dat perspectief op een mooie nieuwe jubileumperiode van Afvalsturing Friesland. Graag spreken wij onze dank en waardering uit voor de inzet die de directie en medewerkers in het afgelopen jaar hebben geleverd.

Namens de Raad van Commissarissen,
mw. J.G. Vlietstra, president-commissaris
Leeuwarden, 19 maart 2021

Samenstelling van de Raad van Commissarissen in 2020

mw. J.G. Vlietstra	president-commissaris, benoemd door de Raad van Commissarissen, lid sinds 1 februari 2013, herbenoemd per 1 februari 2017 (met verlenging van de tweede termijn tot 1 februari 2022) tevens voorzitter van de remuneratiecommissie
J.G. Bonnema	benoemd door de Algemene Vergadering overeenkomstig een daartoe bindende voordracht namens de aandeelhouders A, lid sinds 1 januari 2017, herbenoemd per 1 januari 2021 tevens lid van de auditcommissie
D. Hoogendoorn	benoemd door de Algemene Vergadering overeenkomstig een daartoe bindende voordracht namens de aandeelhouders A, lid sinds 2 juni 2018 tevens lid van de KAVM-commissie
mw. M.A.J. Jager-Wöltgens	benoemd door de Algemene Vergadering overeenkomstig een daartoe bindende voordracht namens de aandeelhouders A, lid sinds 1 mei 2016, herbenoemd per 1 mei 2020 tevens lid van de remuneratiecommissie en plv. voorzitter van de Raad
R.A.M. Karsmakers	benoemd door de Raad van Commissarissen, lid sinds 1 december 2015, herbenoemd per 1 december 2019 tevens lid van de auditcommissie en de remuneratiecommissie
mw. B. Vlieger-Ruitenberg	benoemd door de Algemene Vergadering overeenkomstig een daartoe bindende voordracht namens de aandeelhouders B, lid sinds 1 januari 2016, herbenoemd per 1 januari 2020, tevens voorzitter van de auditcommissie
J.E. Wigboldus	benoemd door de Raad van Commissarissen overeenkomstig het versterkt aanbevelingsrecht van de Ondernemingsraad, lid sinds 1 januari 2017, herbenoemd per 1 januari 2021 tevens lid van de KAVM-commissie

Verlag van de directie

Inleiding

We kijken terug op een verslagjaar waarin het coronavirus grote impact op de samenleving heeft gehad. Als we ons beperken tot de gevolgen van de coronacrisis voor Afvalsturing Friesland, heeft ook ons bedrijf te maken gehad met de nodige effecten maar kon onze bedrijfsvoering - met inachtneming van de geldende beperkingen - zonder grote problemen worden gecontinueerd.

Met veel inzet van onze medewerkers en met grote betrokkenheid van onze toezichthouders en onze aandeelhouders hebben we in 2020 diverse uitdagingen opgepakt en verdere stappen gezet in de ontwikkeling van ons bedrijfsconcept en van onze proactieve rol in de circulaire transitie.

De strategie van Omrin voor de komende jaren vormde in het afgelopen jaar een rode draad in onze overlegstructuren en heeft uiteindelijk geresulteerd in de vaststelling van de strategische koers 2021-2024. We zijn trots op de manier waarop het strategietraject is doorlopen en op het breed gedragen resultaat daarvan.

Externe ontwikkelingen

De grote impact van de coronacrisis ging in het afgelopen jaar ook niet voorbij aan de afval- en recyclingmarkt. Bij het van kracht worden van de eerste coronamaatregelen in maart van het afgelopen jaar is de afvalsector door de rijksoverheid als vitaal aangemerkt. Voor de tot deze sector behorende bedrijven geldt dat de bezetting en het blijven functioneren zoveel mogelijk gegarandeerd moeten worden.

Om daaraan te kunnen voldoen moesten bij de betrokken bedrijven de nodige maatregelen worden getroffen om verspreiding van het coronavirus zoveel mogelijk te voorkomen en tegelijkertijd maximale bedrijfscontinuïteit te kunnen waarborgen. De effecten van de coronacrisis werden onder meer zichtbaar door afnemende en wegvallende vraag naar gerecyclede kunststoffen, glas, papier, textiel en metalen door problemen op de afzetmarkt. De olieprijs daalde fors, met als gevolg dat bedrijven uit financiële overwegingen massaal kozen voor nieuwe (virgin) plastics als grondstoffen in plaats van gerecyclede kunststoffen.

Tegelijkertijd was sprake van een forse toename van aanbod aan particulier huishoudelijk afval op de milieustraten overall in ons land, met lange wachtrijen en grote druk op de werkzaamheden in combinatie met de coronabepalende maatregelen op deze locaties tot gevolg. De rijksoverheid gaf voor calamiteuze situaties in het afvalbeheer ruimte voor het verwerken van afvalstromen in afwijking van de in het Landelijk Afvalbeheerplan opgenomen minimumstandaard.

De in de afvalsector volop bediscussieerde belastingheffing op de import van buitenlands afval is met ingang van 2020 van kracht geworden. Met deze heffing beoogt de rijksoverheid dat een substantiële bijdrage wordt geleverd aan de CO₂-reductiedoelstellingen in het Klimaatakkoord. In aanvulling op deze maatregel is het afgelopen jaar de Wet CO₂-heffing industrie vastgesteld. Deze wet is per 1 januari 2021 van kracht geworden en maakt het mogelijk om een heffing per ton uitgestoten CO₂ bij industriële bedrijven - waaronder de afvalverbrandingsinstallaties - in rekening te brengen. Ook hier is het achterliggende doel om de gewenste CO₂-reductiedoelstellingen te realiseren. De heffing bedraagt 30 euro per ton CO₂ in 2021 en loopt op naar 125 euro per ton CO₂ in 2030. In de eerste jaren na invoering wordt door middel van een systeem van dispensatierechten (voor een van de heffing vrijgestelde hoeveelheid CO₂-emissie) ruimte aan de bedrijven geboden om investeringen te doen waarmee hun CO₂-emissie kan worden verminderd.

In het 'Rijksbrede programma circulaire economie' wordt de transitie geschetst naar een vóór 2050 te realiseren circulaire economie in Nederland, met als tussendoelstelling 50% minder gebruik van primaire grondstoffen in 2030. In lijn daarmee heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) in juli de Tweede Kamer geïnformeerd over de voorgenoemde beleidsmaatregelen voor het circulair maken van de verpakkingketen. Waar het Europese recyclingdoel voor alle verpakkingen samen op 70% in 2030 is gesteld, geldt voor Nederland een recyclingdoel van 70% in 2021 dat oploopt tot 74% in 2025. Per verpakkingsoort (glas, kunststof, papier/karton, metaal en hout) gelden aparte recyclingdoelstellingen. Deze recyclingdoelstellingen zullen als handhaafbare normen voor producenten in het Verpakkingenbesluit worden opgenomen.

Naast de recyclingdoelstellingen worden door de staatssecretaris circulaire doelstellingen geïntroduceerd: doelstellingen voor recycling en hergebruik van verpakkingen samen. Voor alle verpakkingen stelt de staatssecretaris deze circulaire doelstelling op 71% in 2021.

De staatssecretaris onderkent de verslechterde concurrentiepositie van gerecyclede kunststoffen ten opzichte van de in prijs gedaalde virgin plastics en de moeizame afzet van recycleaat door recyclingbedrijven, maar benadrukt vast te blijven houden aan de gestelde doelen en een ambitieus verpakkingenbeleid. De wijze waarop het aandeel recycleaat in plastics kan worden vergroot, bijvoorbeeld door de invoering van een verplicht minimumpercentage aan secundaire grondstoffen, is onderwerp van onderzoek. Naast het vergroten van de hoeveelheid ingezamelde kunststoffen wordt ook ingezet op het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde kunststoffen en de verwerking daarvan.

De afspraken zoals die zijn vastgelegd in de Ketenovereenkomst Verpakkingen 2020-2029 zijn leidend voor de wijze waarop door de hierbij betrokken partijen - het Afvalfonds Verpakkingen namens het verpakkend bedrijfsleven, het ministerie van IenW en de VNG namens de gemeenten - invulling wordt gegeven aan het sluiten van de circulaire keten voor kunststof verpakkingen en drankenkartons. Op grond van deze Ketenovereenkomst hebben de gemeenten keuzevrijheid als het gaat om hun rol in de keten van inzameling tot en met recycling van kunststof verpakkingen en drankenkartons.

De gemeentelijke verantwoordelijkheid kan worden beperkt tot brongescheiden inzameling (het bronscheidingsmodel) of tot het laten nascheiden van het huishoudelijk restafval (het nascheidingsmodel) met bijbehorende inzamelvergoeding, als alternatief voor het bestaande ketenregiemodel. In laatstgenoemd model zijn gemeenten verantwoordelijk voor de keten van kunststof verpakkingsafval vanaf de inzameling tot en met recycling en wordt daarvoor een ketenvergoeding betaald. In het nascheidingsmodel levert de gemeente haar restafval aan bij een door het Afvalfonds namens het verpakkend bedrijfsleven gecontracteerde nascheider die zorgdraagt voor nascheiding van het kunststof verpakkingsafval. Deze nascheider kan als samenwerkingsverband van gemeenten uitvoering geven aan één of meer van de activiteiten opslag, overslag, transport, sortering, vermarkting en recycling, naast haar nascheidingstaak.

Andere voor Omrin en onze aandeelhouders relevante beleidsontwikkelingen in het verslagjaar waren:

- het per 1 juli 2020 van kracht geworden Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen. Op grond van dit besluit zijn gemeenten wettelijk verplicht om gft, papier, metaal, kunststof, glas en elektronische apparatuur gescheiden in te zamelen. Dit betekent niet dat deze componenten allemaal huis-aan-huis moeten worden ingezameld, maar er mag bijvoorbeeld ook worden gekozen voor een brengvoorziening op milieustraten. Voor het gescheiden inzamelen van kunststoffen, metaal en glas staat het de gemeenten vrij te kiezen tussen bronscheiding en nascheiding, mits nascheiding een qua hergebruik/recycling vergelijkbaar resultaat als bronscheiding oplevert.
- het implementeren van een wettelijke grondslag op grond waarvan (bij nader uit te werken regeling) gemeenten afvalstoffen gescheiden kunnen inzamelen die in aard en samenstelling vergelijkbaar zijn met huishoudelijk afval en afkomstig zijn van scholen en andere maatschappelijke organisaties.
- het besluit van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat in april 2020 tot het invoeren van statiegeld op kleine plastic flessen per 1 juli 2021 en het vastleggen van een 90%-norm voor gescheiden inzameling van plastic flessen. Hiertoe is besloten naar aanleiding van de monitoringsresultaten waaruit blijkt dat te weinig voortgang wordt geboekt met het verminderen van het aantal plastic flesjes in het zwerfafval.

Strategische koers Omrin 2021-2024

Omdat 2020 het laatste jaar was waarop de eerder vastgestelde strategische koers 2017-2020 van Omrin van toepassing was, is in het verslagjaar een uitgebreid traject doorlopen met als doel het vaststellen van de strategie van Omrin voor de periode 2021-2024. Wij hebben daarbij gebruik gemaakt van de diensten van adviesbureau ADL. Dit is gebeurd door middel van interne en externe strategische analyses, discussie over strategische vragen en het onderscheidend vermogen van Omrin, het bespreken van strategische uitgangspunten en doelen voor de komende jaren en tenslotte de bespreking van het concept-strategiedocument.

Deze stappen zijn gezet in nauwe samenwerking met de belangrijkste stakeholders van ons bedrijf: de raad van commissarissen van Afvalsturing Friesland, de (vertegenwoordigers van de) aandeelhouders, de ambtelijke contactpersonen, onze bedrijfsdirecteuren en het management en de ondernemingsraad. Eind 2020 is het strategietraject afgerond met de vaststelling van de strategie 2021-2024 van Omrin. Vanuit onze purpose - het bouwen van circulaire (afval)ketens voor het welzijn van volgende generaties - wordt het bestaansrecht van Omrin en onze leidraad bij alles wat er in ons bedrijf gebeurt als volgt verwoord in:

- onze missie: het afvalbeleid van gemeenten uitvoeren via inzameling, verwerking en valorisatie van huishoudelijk afval op de meest duurzame wijze; en in
- onze visie:
 - innovatieve, meest duurzame afvalinzamelaar en verwerker (80% hergebruik in 2024) met een top-3 laag nettotarief en aantoonbare maatschappelijke meerwaarde;
 - regisseur van impactvolle circulaire ecosystemen;
 - aantrekkelijke werkgever.

Als publiek bedrijf blijven we bouwen aan onderscheidend vermogen met ons unieke concept ('bronscheiden waar het moet, nascheiden waar het kan' en het optimaal benutten van onze innovatieve installaties) en met het versterken van onze proactieve rol in de transitie naar een circulaire economie (samenwerking met ketenpartners, het bouwen van ecosystemen en het participeren in communities).

We geven dit vanuit een integrale circulaire visie invulling, waarbij naast het sluiten van grondstofketens en de productie van duurzame energie ook biodiversiteit en inclusiviteit belangrijke pijlers onder ons concept zijn. Hierbij hanteren we de volgende strategische uitgangspunten:

- Omrin kiest voor een publiek profiel
- Omrin is en blijft als totaaloplosser de gehele afvalketen van huishoudelijk restafval bestrijken
- Omrin neemt de regierol in de transitie naar een circulaire economie
- Omrin verricht commerciële activiteiten ter ondersteuning c.q. versterking van de nutstaken
- Omrin zoekt de balans tussen circulaire bedrijfsvoering, service en kosten
- Omrin voert een financieel solide beleid
- Omrin is een aantrekkelijke werkgever
- Omrin zorgt voor meerwaarde voor de omgeving.

Bij het uitvoeren van de strategie 2021-2024 staan de volgende doelen centraal:

- we gaan voor tevreden klanten: goede service, lage kosten en uitstekende dienstverlening
- we zetten in op het maximaal terugwinnen van grondstoffen en duurzame energie uit afval: door innovatie, door verbetering van voor- en nascheiding en door het aangaan van nieuwe samenwerkingen
- we gaan voor circulaire bedrijfsvoering: volledig duurzaam transport, meer biodiversiteit op onze bedrijfslocaties en circulaire inkoop
- we handelen overeenkomstig onze kernwaarden: innovatief, klantgericht, verantwoordelijk, verbindend en professioneel
- we gaan voor een optimale benutting van onze installaties: de scheidings- en bewerkingsinstallatie (SBI), de kunststoffensorteerinstallatie (KSI) en de reststoffenenergiecentrale (REC).

Publieke samenwerking

Afvalsturing Friesland voert op maatschappelijk verantwoorde wijze het afvalbeleid van de bij haar aangesloten (samenwerkende) gemeenten uit door de duurzame verwerking van het huishoudelijk afval en als kennispartner voor het realiseren van de VANG-doelstellingen. Gemeenten vertalen de VANG-ambities in hun gemeentelijk afval- of grondstoffenbeleidsplan. In deze plannen wordt, naast de kwantitatieve streefgetallen (tenminste 75% scheiding van het huishoudelijk afval en maximaal 100 kilogram huishoudelijk restafval per inwoner per jaar in 2020, met als landelijke stip aan de horizon maximaal 30 kilogram in 2025), steeds meer nadruk gelegd op de kwaliteit van de gescheiden ingezamelde deelstromen.

Samen met onze aandeelhouders willen wij in 2024 een niveau van 80% hergebruik en recycling (door de combinatie van bron- en nascheiding) hebben gerealiseerd, waarbij 53% van het aangeboden restafval wordt gerecycled. We zullen ons binnen onze mogelijkheden blijven focussen op een zo hoog mogelijke kwaliteit van de gescheiden deelstromen.

De door de gemeenten en Omrin beheerde milieustraten leveren een belangrijke bijdrage aan de gescheiden inzameling van het huishoudelijk afval. De coronamaatregelen die in het voorjaar van 2020 van kracht werden, waardoor veel werd thuisgewerkt, leidden tot een buitengewoon hoge aanvoer van afval door particulieren op de milieustraten. Het vergde de nodige (verkeers)maatregelen om de aanhoudende afvalstroom in goede banen te leiden en tegelijkertijd de regels ter voorkoming van de verspreiding van het coronavirus in acht te kunnen blijven nemen. We hebben in eigen beheer een aanmeldsysteem via de afvalapp en de website ontwikkeld dat medio 2020 in gebruik is genomen.

Hiermee moeten inwoners van de gemeente Leeuwarden (voor de milieustraten in Leeuwarden, Grou en Stiens) en van de gemeente Ooststellingwerf (voor de milieustraat in Oosterwolde) zich bij een bezoek aan de milieustraat vooraf aanmelden, zodat een gelijkmatige aanvoer mogelijk is en wachttijden worden voorkomen.

Als gevolg van de toetreding van de samenwerkende gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk (BAR) tot overheidsbedrijf Irado, levert Irado als aandeelhouder van Afvalsturing Friesland vanaf 1 januari 2020 ook het huishoudelijk restafval van deze gemeenten bij ons aan, naast het huishoudelijk restafval van de gemeenten Capelle a/d IJssel, Schiedam en Vlaardingen.

De keuze van de BAR-gemeenten om voor publieke samenwerking te kiezen, leidde in januari 2020 tot een kort geding van het bedrijf AVR om deze samenwerking wegens vermeende strijd met de geldende aanbestedingsregels te voorkomen. De voorzieningenrechter besliste echter in het voordeel van de BAR-gemeenten, Irado en Afvalsturing Friesland. Een vervolgens door AVR geïnitieerde procedure bij de rechtbank over deze samenwerking resulteerde eind december 2020 in een vergelijkbare uitspraak ten gunste van de BAR-gemeenten, Irado en Afvalsturing Friesland.

Medio 2020 heeft de Oost-Groningse gemeente Westerwolde besloten om samenwerking met Afvalsturing Friesland door middel van het aandeelhouderschap aan te gaan en het huishoudelijk afval uit haar gemeente vanaf 1 januari 2021 aan ons bedrijf te leveren. Na een uitgebreid verkenningstraject hebben de in de gemeenschappelijke regeling ARCG samenwerkende gemeenten Groningen, Het Hogeland en Westerkwartier in het najaar van 2020, met instemming van hun raden, besloten om met ingang van 1 januari 2022 als aandeelhouder tot Afvalsturing Friesland te willen toetreden en vanaf die datum hun afval door ons bedrijf te willen laten verwerken.

Onderdeel van deze samenwerking is de beoogde verwerking van gft-afval in een door Afvalsturing Friesland te realiseren gft-vergistinginstallatie met opwekking van groengas op het ARCG-bedrijfsterrein bij de stad Groningen. Dit traject wordt in 2021 verder uitgewerkt.

Onze algemene vergadering heeft in december 2020 ingestemd met de toetreding van de vier hiervoor genoemde Groningse gemeenten.

In april 2020 heeft de algemene vergadering van Afvalsturing Friesland besloten tot wijziging van de statutaire dividendregeling. Voor deze wijziging móest aanvullend dividend worden uitgekeerd als het daarvoor in de statuten opgenomen solvabiliteitsniveau was bereikt. In de nieuwe regeling wordt een voorstel door de statutair bestuurder gedaan voor het al dan niet uitkeren van aanvullend dividend en is het besluit daarover voorbehouden aan de algemene vergadering. Met deze wijziging wordt het mogelijk een zorgvuldige afweging te maken tussen (de hoogte van de) dividenduitkering, tariefontwikkeling, investeringsplannen en eventuele bijzondere ontwikkelingen, voordat een besluit over de uitkering van aanvullend dividend door de algemene vergadering wordt genomen.

Afvalsturing Friesland en het Afvalfonds hebben in 2020 overleg gevoerd over het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst op basis van het eerder genoemde nascheidingsmodel. Daarop vooruitlopend hebben de gemeenten die hun huishoudelijk restafval door ons laten nascheiden, begin 2020 in overleg met ons gekozen voor toepassing van het nascheidingsmodel als grondslag voor de vergoeding van het Afvalfonds.

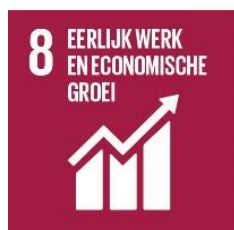
Omdat in het verslagjaar nog geen definitieve overeenstemming over de samenwerkingsovereenkomst kon worden bereikt, kunnen onze gemeenten vooralsnog terugvallen op het eerder toegepaste ketenregiemodel voor het verkrijgen van de vergoeding van het Afvalfonds. Intussen worden de besprekingen tussen Afvalsturing Friesland en het Afvalfonds over een samenwerkingsovereenkomst voortgezet.

In het afgelopen jaar is de verwerking van het gft-afval van de Friese en Groningse gemeenten voor de jaren 2021 en 2022 door ons aanbesteed, met een optionele verlenging van vier keer één jaar. Ook de verwerking van het oud papier is aanbesteed, ingaande 1 januari 2021, met een initiële looptijd van twee jaar en een optionele verlenging van drie keer één jaar. De hieruit voortvloeiende opbrengstprijzen zijn aanzienlijk gedaald ten opzichte van voorgaande jaren.

Duurzame prestaties

De zeventien duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's: sustainable development goals) die zijn vastgesteld door de Verenigde Naties, vormen het internationale kompas voor de toekomst. Deze doelen moeten ervoor zorgen dat onze wereld in 2030 een eerlijke, gezonde en veilige plek is om te leven. Ook Omrin wil binnen de mogelijkheden die het heeft, actief aan deze doelen bijdragen en heeft zich met name verbonden aan de volgende SDG's:

- betaalbare en duurzame energie
- eerlijk werk en economische groei
- industrie, innovatie en infrastructuur
- duurzame steden en gemeenschappen
- verantwoorde consumptie en productie
- leven in het water
- leven op het land
- partnerschappen om doelstellingen te bereiken.

De verkiezing van Omrin tot duurzaamste bedrijf van Nederland eind 2019 was een mooie erkenning voor onze duurzame prestaties. Nadat Omrin in 2018 tot de drie geselecteerde finalisten behoorde voor de Koning Willem I Plaquette voor Duurzaam Ondernemerschap, werd het afgelopen jaar een gooi gedaan naar de Koning Willem I Prijs voor bedrijven in de sector MKB. We zijn uiteindelijk geselecteerd als een van de twaalf genomineerden. Hoewel we voor deze prijs niet als finalist werden gekozen, mogen we trots zijn op de door de jury geroemde wijze waarop Omrin samenwerkt, verbindt, innoveert en vooruitloopt bij het realiseren van een circulaire economie en een inclusieve samenleving.

Na de start in 2019 van het programma 'Friesland 100% zwerfafvalvrij' in samenwerking tussen de Stichting Nederland Schoon, de Vereniging Circulair Friesland, de Friese Milieufederatie, de Friese gemeenten en Omrin, is in het najaar van 2020 de balans opgemaakt. In vervolg op de aftrap met een pilot in de gemeente Heerenveen is het terugdringen van de hoeveelheid zwerfafval in Friesland breed uitgerold en met de inzet van gemeenten, ondernemers, inwoners, scholen en verenigingen op verschillende manieren vormgegeven, onder andere door het werken met 'adoptiegebieden'. Zo zijn 1.750 schoongebieden aangemaakt met een totale oppervlakte van 9.000 voetbalvelden. Op die manier zijn we er met elkaar in geslaagd om in een jaar tijd de hoeveelheid zwerfafval in onze provincie met 19% te verminderen. Het project krijgt een verder vervolg.

De Himmelwiken die al jarenlang in samenwerking met basisscholen in diverse gemeenten worden georganiseerd en waarbij de leerlingen hun bijdrage leveren aan het opruimen van zwerfafval, konden het afgelopen jaar als gevolg van de coronamaatregelen niet op de gebruikelijke manier worden gehouden. In plaats daarvan hebben we de website omgebouwd tot een interactief platform met een zwerfafvalchallenge, een afvalquiz, etc. Dit leverde een hoge respons op.

In 2020 is 72,9% van het huishoudelijk afval van onze gemeenten gescheiden (in 2019 was dat 71,7%; deze percentages zijn gebaseerd op de cijfers van bronscheiding in de Friese gemeenten en de cijfers van nascheiding van alle gemeenten die hun afval bij Omrin laten nascheiden).

De hoeveelheid na bron- en nascheiding resterend brandbaar residu bedroeg in 2020 117 kilogram per inwoner (2019: 117 kilogram per inwoner).

Een groot gedeelte van ons wagenpark waarmee het afvaltransport wordt uitgevoerd maakt gebruik van fossielvrije brandstof in de vorm van groengas dat op Ecopark De Wierde uit afval wordt geproduceerd. Bij vervanging of uitbreiding van transportwagens en van het rijdend materieel op onze bedrijfslocaties (zoals containerwisselauto's en heftrucks) wordt gekozen voor duurzame brandstof. Overeenkomstig onze strategische doelen streven wij ernaar om ons complete wagenpark uiteindelijk volledig fossielvrij te laten rijden door gebruik te maken van groengas, groene stroom of blauwe diesel.

Omrin heeft ook in het afgelopen jaar een belangrijke bijdrage geleverd aan de productie van duurzame energie uit afval in de vorm van gas, stoom en elektriciteit. We hebben in het afgelopen jaar het biogas uit de vergisting van het organisch afval en het stortgas uit onze afvalberging opgewerkt tot 8,9 miljoen m³ groengas en 0,9 miljoen m³ biomethaan. Door verbranding van het niet-herbruikbare brandbaar restafval in de REC is ruim 133.000 MWh stroom (dit komt overeen met ruim 69.000 MWh aan groene stroom) en iets meer dan 420.000 MWh aan nuttige warmte in de vorm van stoom geproduceerd.

Voorzover de door Omrin geproduceerde duurzame energie niet zelf wordt gebruikt (voor onder andere brandstof), wordt het via Garanties van Oorsprong (GvO's) afgezet. Naast de levering van uit afval geproduceerd(e) groengas en groene stroom in de vorm van certificaten via de Coöperatie Openbare Verlichting en Energie Fryslân (OVEF) aan Friese gemeenten en instellingen, wordt groengas via certificaten aan de Veluwe gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten en aan (leden van de) overheidscoöperatie Midwaste geleverd. De overblijvende hoeveelheid groengas van Omrin wordt door marktpartijen ingekocht en onder andere voor verduurzaming van aardgas als brandstof voor het wegverkeer ingezet. In het afgelopen jaar is het groengas dat in Friesland door OrangeGas als brandstof wordt geleverd met onze GvO's verduurzaamd.

Zoals eerder aangegeven zien wij ook biodiversiteit als een belangrijke pijler van onze integrale circulaire aanpak. Met de vaststelling van de strategie 2021-2024 voor Omrin is dit expliciet bevestigd. In 2020 hebben we hier onder andere invulling aan gegeven bij de uitbreiding van het parkeerterrein bij ons hoofdkantoor in Leeuwarden. Aangrenzend aan het parkeerterrein is een parkachtig terrein ingericht met bijpassend beplantingsplan voor bomen, struiken en bloemmengsels. Er zijn op zo natuurlijke mogelijke wijze oude materialen zoals betonnen buizen ingepast voor broedplekken en er zijn bijenhôtels geplaatst. Ook op Ecopark De Wierde, waar in 2019 al een ecopad in gebruik is genomen, zijn insecten- en bijenhôtels geplaatst. Biologische zuivelmakerij Buurvrouw Durkje, gevestigd vlakbij Ecopark De Wierde, maakt gebruik van de afgewerkte gedeelten van onze stortplaats als graasplek voor haar dieren.

Stichting Omrin Estafette is hard getroffen door de coronacrisis. De Estafette kringloopwinkels maken een wezenlijk deel uit van het duurzaamheids- en circulariteitsbeleid van Afvalsturing Friesland NV. Ook is het maatschappelijk belang in de Friese samenleving hoog. Om de continuïteit van de Estafette kringloopwinkels te borgen is door Afvalsturing Friesland een gift van € 350.000 verstrekt. Stichting Omrin Estafette beschikt over de ANBI-status

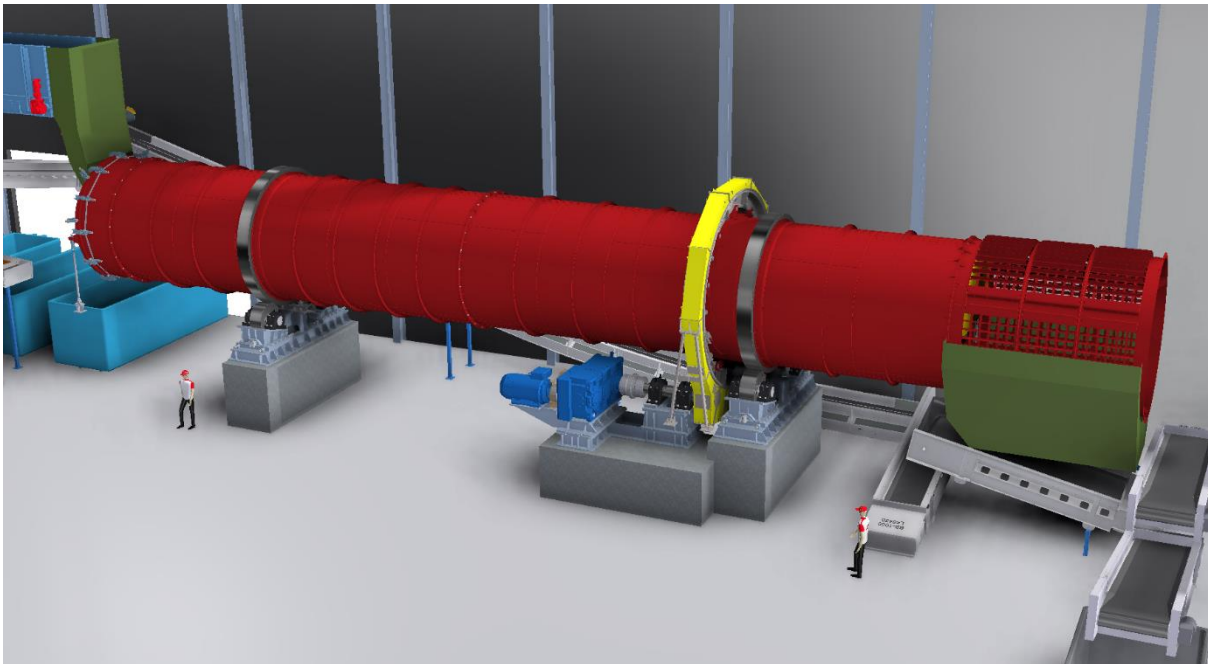
Bedrijfsvoering Ecopark De Wierde

De bedrijfsvoering op Ecopark De Wierde omvat in de eerste plaats alle activiteiten die te maken hebben met het scheiden en bewerken van recyclebare afvalstromen tot secundaire grondstoffen, het vergisten van organisch afval tot biogas, de productie van groengas en het storten van afval.

Door te focussen op ‘operational excellence’ in combinatie met adequate onderhoudsprogramma’s werken we voortdurend aan het optimaal benutten van onze installaties binnen de beschikbare technische mogelijkheden. Bij de nascheidingsinstallatie vergroten we stapsgewijs de beschikbare verwerkingscapaciteit waardoor we in staat zijn de toenemende aanvoer van huishoudelijk restafval door nieuw toetredende en nog toetredende gemeenten na te scheiden.

Tegelijkertijd werken we aan het vergroten van het scheidingsrendement door uitbreiding van de nascheidingsinstallatie met de Dano-trommel. Hiermee kan meer organisch materiaal (vooral niet-herbruikbaar papier en luierafval) uit het huishoudelijk restafval worden gehaald dat wordt ingezet voor de productie van biogas dat in groengas kan worden omgezet. Op deze manier kan de hoeveelheid brandbaar restafval verder worden gereduceerd.

De realisatie van de Dano-trommel heeft het afgelopen jaar diverse civieltechnische aanpassingen en bouwwerkzaamheden op Ecopark De Wierde met zich gebracht. Er is een nieuwe bedrijfshal gebouwd en vervolgens is de Dano-trommel (met een diameter van 4 meter en een lengte van 32 meter) geplaatst. Ondanks de coronacrisis hebben we geen grote vertraging in het realisatietraject opgelopen. Inmiddels is de fase van de ‘koude’ inbedrijfstelling gestart, waarin de installatie uitgebreid wordt getest en waar nodig wordt geoptimaliseerd. In de loop van 2021 volgt de operationele ingebruikname.

impressie Dano-trommel

Omrin heeft in het verslagjaar in totaal 40,9 % van het huishoudelijk restafval door de inzet van de nascheidingsinstallatie uit het afval gehaald (2019: 37,4%), waardoor 59,1% van het afval dat de burger in de grijze container achterlaat, in de afvalverbrandingsinstallatie terecht is gekomen.

Met de nascheidingsinstallatie worden kunststof verpakkingsafval, drankenkartons, minerale stromen en metalen gescheiden. Uit de resterende organische natte fractie wordt vervolgens biogas gewonnen en wordt een deel van het residu als biobrandstof ingezet in de energiesector. De volgende deelstromen (met bijbehorende percentages gerelateerd aan de input) zijn uit het huishoudelijk restafval nagescheiden:

- kunststof verpakkingsafval: 9,5 % (2019:8,9%)
- drankenkartons: 1,5% (2019:1,4%)
- metalen (ferro en non-ferro): 4,2% (2019:3,4%)
- mineralen (zand en inert materiaal): 6,5% (2019:6,8%)
- organische natte fractie (biogas, biogranulaat, vocht): 19,2%(2019:16,9%).

Uit de organische fractie is in 2020 onder andere een hoeveelheid van circa 15,7 miljoen m³ biogas geproduceerd (2019:14,9 miljoen m³).

Naast de hiervoor genoemde be- en verwerkingsactiviteiten is op Ecopark De Wierde de kunststoffensorteerinstallatie (KSI) gevestigd. Deze installatie wordt door Afvalsturing Friesland, HVC en Midwaste gezamenlijk geëxploiteerd. In de KSI worden de nagescheiden kunststoffen, drankenkartons en brongescheiden kunststofstromen gesorteerd in (vrijwel) zuivere kunststof monostromen die als grondstof worden vermarkt voor de productie van nieuwe kunststof producten. De input bij de KSI wordt gesorteerd in de stromen PET, polypropyleen (PP), polyethyleen (PE), folies, mix-kunststoffen, drankenkartons, metalen en een residustroom. Het sorteerproces bij de KSI is in het afgelopen jaar relatief stabiel verlopen, zowel wat de kwantiteit als de kwaliteit van de output betreft.

Voor optimalisatie van de mechanische recycling van grondstoffen en daarmee het verbeteren van de circulaire kunststofketen wordt inmiddels door diverse partijen gebruik gemaakt van de diensten van het in het voorjaar van 2020 in gebruik genomen testcentrum van de Stichting Nationaal Testcentrum Circulaire Plastics (NTCP). Dit testcentrum is naast Ecopark De Wierde gevestigd.

Naast de mechanische recycling van kunststoffen, waarbij recyclingbedrijven de output van sorteerbebedrijven zoals de KSI verwerken tot gerecyclede grondstoffen voor nieuwe producten, wordt steeds meer onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van chemische recycling. Bij chemische recycling wordt de chemische structuur van kunststof afval veranderd en afgebroken tot de oorspronkelijke bouwstenen van de betreffende kunststoffen. Door chemische recycling kunnen kunststoffen worden omgezet in olie of gas of in bouwstoffen voor nieuwe kunststoffen.

Omrin is betrokken bij het verkennen van de mogelijkheden om het kunststof verpakkingsafval ook op deze manier via derden in de circulaire keten terug te kunnen brengen.

Op de stortplaats op Ecopark De Wierde wordt afval gestort waarvoor binnen de afvalhiërarchie zoals vastgelegd in het Landelijk Afvalbeheerplan, geen betere verwerkingsmogelijkheid beschikbaar is. Het gaat dan met name om asbesthoudend afval, grondreinigingsresiduen, verontreinigde grond en bagger en industrieel afval. Daarmee vormen onze stortactiviteiten het (vooralsnog) onmisbare sluitstuk van ons bedrijfsconcept. De hoeveelheid in het verslagjaar op Ecopark De Wierde gestort afval is licht gedaald ten opzichte van 2019. In verband met de noodzakelijke uitbreiding van onze stortcapaciteit is in het najaar van 2020 begonnen met de aanleg van de onderafdichting op de daarvoor bestemde locatie aan de noordkant van de stortplaats.

Bedrijfsvoering REC Harlingen

Alle brandbaar afval dat niet kan worden benut als grondstof en niet geschikt is voor de productie van groengas, wordt in de REC door verbranding omgezet in energie in de vorm van stoom en elektriciteit. De stoom wordt aan het naburige zoutproductiebedrijf geleverd en de via turbines geproduceerde elektriciteit wordt via het openbaar net afgezet.

De coronacrisis is merkbaar van invloed geweest op de exploitatie van de REC. De veel lagere energieprijzen hebben een aanzienlijke daling van de opbrengsten uit energie met zich gebracht. In het voorjaar van 2020 is de REC gedurende een periode van drie weken uit bedrijf geweest voor het uitvoeren van gepland onderhoud. Vanwege de coronacrisis is zorgvuldig afgewogen of het onderhoud doorgang moest vinden, gelet op de inzet van een grote groep externe medewerkers die voor de onderhoudswerkzaamheden op de locatie zou moeten worden ingezet. Vanwege het grote belang van tijdig onderhoud voor de continuïteit van de installatie en met inachtneming van strenge coronamaatregelen is het onderhoud volgens planning uitgevoerd. Dit is goed verlopen, zowel wat de gezondheid van de betrokken medewerkers als het onderhoud betreft. In februari is er een korte stop geweest vanwege een klein ketellek. Eind september deed zich een storing voor in het gedeelte van de ketel dat in 2019 niet is gereviseerd, waardoor de installatie enige tijd uit bedrijf moest worden genomen voor reparatiewerkzaamheden.

Afgezien van deze tijdelijke uitval was de technische beschikbaarheid van de REC over 2020 goed. Met een totaal van 9 storingsuren is de REC het afgelopen jaar ruimschoots binnen het vergunde maximum van 60 storingsuren gebleven.

Uit de rapportage van Wageningen University over het in opdracht van LTO Noord uitgevoerde biomonitoringsonderzoek in 2019 komen, evenals de onderzoeken in de jaren daarvoor, geen bijzonderheden naar voren.

Wageningen University stelt dat er geen aanwijzingen zijn dat de emissie van de REC invloed heeft gehad op de kwaliteit van agrarische gewassen en producten in de omgeving van de installatie. Wat betreft de gehalten aan dioxinen en dioxine-achtige PCB-gehalten is geen sprake geweest van een potentieel risico met betrekking tot de consumptiekwaliteit van de onderzochte koemelk.

LTO-Noord heeft aangegeven tevreden te zijn met de resultaten.

In oktober 2020 is door de Raad van State in twee zaken in het voordeel van de REC uitspraak gedaan. Daarmee kwam er een definitief einde aan langlopende procedures over in 2014 en 2016 ingediende handhavingverzoeken vanwege de hoogte van de naverbrandingstemperatuur van de REC en vanwege een verificatiemeting met betrekking tot de verbrandingstemperatuur van de REC.

Proeven met de toepassing van het gepatenteerde kalkhoudende product TopCrete® als vervanging van natriumbicarbonaat voor het beperken van met name de emissie van zoutzuur hebben goede resultaten laten zien. Daarom zal deze stof structureel worden toegepast in combinatie met een aanzienlijk lagere inzet van natriumbicarbonaat.

In het najaar van 2020 zijn de afvalverbrandingsinstallaties in Nederland opnieuw getoetst aan de eisen die aan installaties voor nuttige toepassing worden gesteld (de zogenoemde R1-status). Deze status wordt alleen toegekend als de desbetreffende installatie voldoende energie-efficiënt is. Het ministerie van IenW heeft vastgesteld dat alle afvalverbrandingsinstallaties in Nederland voldoen aan de vereisten voor de R1-status. De REC heeft op basis van deze toetsing het hoogste energierendement (vastgesteld op 1,25).

Kwaliteit, arbo, veiligheid en milieu (KAVM)

Omrin heeft een gecertificeerd en geïntegreerd managementsysteem voor de normen ISO 9001 (kwaliteit), ISO 14001 (milieu) en ISO 45001 (arbeidsomstandigheden en veiligheid; voorheen OHSAS 18001). Met dit systeem worden risico's op de betreffende onderdelen geïdentificeerd en waar mogelijk voorkomen en worden niet te voorkomen risico's beheerst.

In maart en juli 2020 heeft certificatiebureau KIWA met een nieuw team van auditoren de jaarlijkse externe (opvolg)audit uitgevoerd. In de eerste ronde zijn vijf kritische en vijf niet-kritische tekortkomingen geconstateerd. De tekortkomingen hadden met name betrekking op materieel dat niet in alle gevallen periodiek wordt gekeurd, op onduidelijkheid over hoe het beheer van de biogasinstallatie precies is geregeld en op de nog niet getoetste effectiviteit van het calamiteitenblad voor deze installatie. Naar aanleiding van deze resultaten zijn corrigerende maatregelen voorgesteld en aanvullende stukken ingediend. De corrigerende maatregelen en de effectiviteit daarvan zijn door KIWA als voldoende beoordeeld, waarmee de externe audit met een positief eindoordeel kon worden afgerond.

Naast de hiervoor genoemde KAVM-certificering is ons bedrijf sinds begin 2020 gecertificeerd voor de norm ISO 27001 (informatiebeveiliging). Het is voor Omrin van groot belang, mede vanwege de aangescherpte regels voor gegevensbescherming, dat we (kunnen) voldoen aan de noodzakelijke beheersmaatregelen voor informatiebeveiliging. Onze ICT-infrastructuur is essentieel voor onze bedrijfsvoering en de continuïteit daarvan, zowel wat het functioneel beheer als het technisch beheer betreft. De noodzaak van een adequaat informatiebeveiligingsniveau wordt bevestigd door toenemende cybercrime en datalekken waarmee bedrijven en overheden worden geconfronteerd.

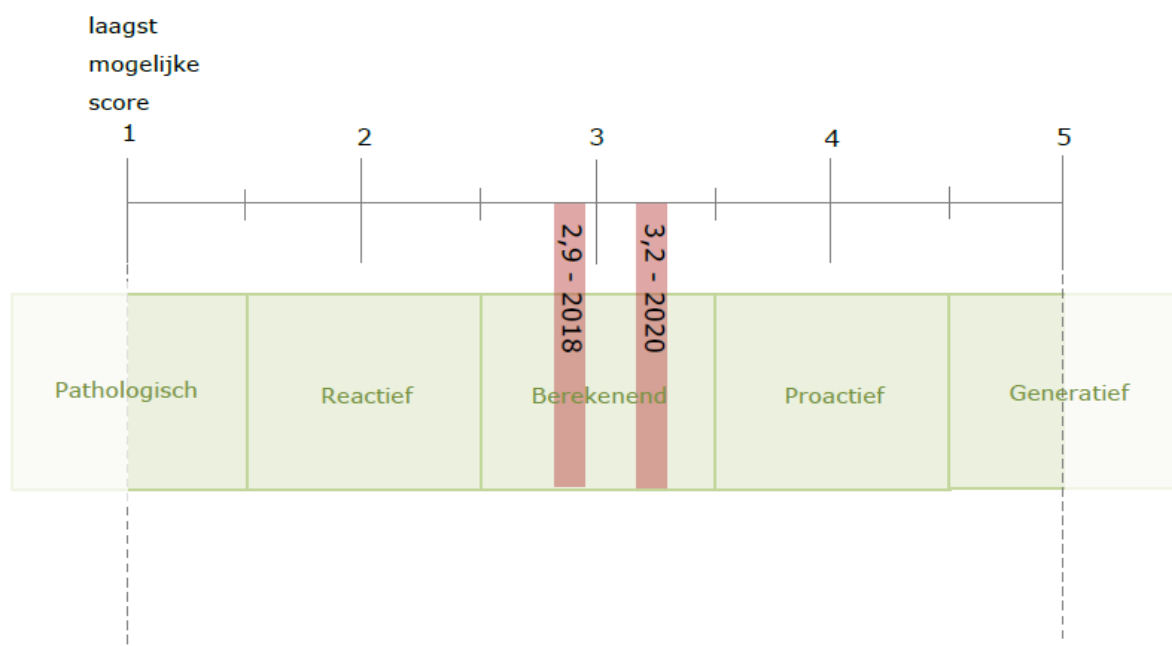
De veiligheidsmaatregelen in verband met het zoveel mogelijk voorkomen van verspreiding van het coronavirus onder onze medewerkers liepen als een rode draad door het verslagjaar heen. Mede op basis van de ontwikkelingen rond het coronavirus en de landelijke maatregelen zijn de interne coronamaatregelen steeds aangepast aan de actuele situatie. Deze maatregelen variëren van het anders inrichten van werkplekken, thuiswerken en het zoveel mogelijk digitaal vergaderen tot het opschorten van opleidingen en trainingen en het voortdurend met medewerkers blijven communiceren over naleving van hygiëne- en desinfectieregels.

Op directieniveau wordt de vinger aan de pols gehouden via regelmatig overleg tussen de betrokken directieleden, het hoofd P&O en het hoofd communicatie.

In het voorjaar van 2020 is onder de medewerkers van Omrin een nieuwe veiligheidscultuurmeting uitgevoerd, daarbij ondersteund door het onafhankelijk adviesbureau D&F. In dit onderzoek zijn online vragenlijsten uitgezet en zijn interviews gehouden. Op basis van een respons van ruim 64% is een eindscore behaald van 3,2. Dit is een mooi resultaat in de wetenschap dat in de veiligheidscultuurmeting van 2018 een eindscore van 2,9 werd gerealiseerd. Als positief komen uit de meting naar voren de door medewerkers breed ervaren toegenomen aandacht binnen ons bedrijf voor veiligheid, met zichtbaar commitment van de bedrijfsdirecteuren.

Verder wordt een merkbare mentaliteitsverbetering op veiligheidsgebied geconstateerd. Het aantal meldingen van bijna-ongevallen laat een opgaande lijn zien en de toolboxes (die betrekking hebben op veiligheidsaspecten als werken op hoogte, het gebruik van gereedschappen en het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen) zijn verbeterd. Verbeterpunten hebben met name betrekking op het elkaar meer aanspreken op onveilig gedrag op de werkvloer en het vergroten van de betrokkenheid bij en de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor veilig werken in alle lagen van de organisatie en niet alleen vanuit het management.

De stijging in twee jaar tijd van 2,9 naar 3,2 op de veiligheidscultuurladder - binnen een veranderend bedrijf zoals Omrin dat is - is een goede prestatie. Dat wordt bevestigd als een vergelijking wordt gemaakt met de landelijk gemiddelde score van 2,3 voor uiteenlopende organisaties in 2018.

Tegelijkertijd moeten wij nog flinke stappen zetten om ons ambitieniveau - een proactieve veiligheidscultuur ofwel trede 4 - te kunnen realiseren. Daarom is op directieniveau een plan van aanpak met actiepunten vastgesteld, zoals het steekproefgewijs controleren van het verstrekken en naleven van werkvergunningen, het aanscherpen van het toezicht bij de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden, het stilleggen van werkzaamheden bij geconstateerd niet-veilig werken en het duidelijker opvolgen, afronden en bespreken van gemelde gevaarlijke situaties en bijna-ongevallen. De voortgang wordt besproken in het maandelijkse veiligheidsoverleg op directieniveau.

Eind 2020 is een nieuw ongevallenregistratiesysteem (OGR) voor ons bedrijf ingevoerd. Voordelen hiervan zijn onder andere de vereenvoudigde melding van incidenten, de verbeterde voortgangsbewaking van meldingen van bijna-ongevallen en gevaarlijke situaties en meer analysemogelijkheden.

Zoals vermeld in het jaarverslag over 2019, waren op Ecopark De Wierde verhoogde concentraties aan zware metalen aangetroffen die werden veroorzaakt door stofemissies van activiteiten van een nabijgelegen metaalrecyclingbedrijf. Aanvullend arbeidshygiënisch onderzoek in opdracht van Omrin naar de blootstelling van onze medewerkers aan zware metalen door de hiervoor genoemde stofemissies en naar de daaruit voortvloeiende mogelijke gezondheidsrisico's is medio 2020 afgerond. Uit het onderzoek blijkt dat de gezondheidsrisico's voor onze medewerkers verwaarloosbaar klein waren.

Naar een duurzame en wendbare organisatie

Omrin draagt niet alleen bij aan een duurzame samenleving door het terugwinnen van hoogwaardige grondstoffen uit afval, de productie van duurzame energie en het sluiten van kringlopen, onze focus ligt ook onverminderd op duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. Ons bedrijf is gebaat bij medewerkers die zich tot het bereiken van hun pensioengerechtigde leeftijd met kennis van zaken, vitaal, gezond en met plezier voor Omrin kunnen inzetten. Vanuit dat oogpunt is in het afgelopen jaar een vervolg gegeven aan onze in 2019 gestarte interne programma's over verbindend leiderschap en het sturen op energiebronnen (mede in relatie tot werkstress). Ook het werken op basis van onze kernwaarden - verantwoordelijk, professioneel, klantgericht, verbindend en innovatief - en het ontwikkelen van een bedrijfscultuur waarin deze kernwaarden in het DNA van onze medewerkers gaan zitten, blijven belangrijke speerpunten.

Verder blijft binnen Omrin de aandacht uitgaan naar gezondheidsmanagement en vitaliteit. Dit gebeurt onder andere door het periodiek aanbieden van preventief-medische onderzoeken, bedrijfsfysiotherapie, bedrijfsmaatschappelijk werk en een leefstijlprogramma. Duurzame inzetbaarheid maakt integraal onderdeel uit van de functionerings- en beoordelingsgesprekken met de medewerkers, met specifieke aandacht voor gezondheid, motivatie en betrokkenheid. Door middel van vitaliteitbevorderende maatregelen en verzuimmanagement 'op maat' werken we aan een zo laag mogelijk ziekteverzuim. Dat dit resultaat heeft, wordt bevestigd door het verzuimniveau bij Afvalsturing Friesland dat sinds 2017 niet meer hoger dan 4% is geweest. Ter vergelijking: het gemiddelde in onze branche ligt tussen de 5,5 en 6%. In 2020 is het verzuim gestegen tot 3,6% (in 2019 was dit 2,9%), dit met de kanttekening dat er vanwege de coronasituatie sprake was van een bijzonder jaar. Die situatie heeft gelukkig niet tot een significant hoger verzuim geleid.

We blijven investeren in de vakkennis en beroepskwalificaties van onze werknemers door het aanbieden van vakgerichte opleidingen en trainingen. Hieronder vallen onder meer het werken met specifiek materieel (zoals heftrucks), code 95 (vakbekwaamheid chauffeurs), NEN 3140 (werken met elektrotechnische installaties), VCA (veilig werken), AMBOR MBO-3 (afval, milieu en beheer openbare ruimte) en BHV (bedrijfshulpverlening).

Recruitment wordt een steeds belangrijker onderdeel van ons HR-beleid. Het wordt in toenemende mate lastig om binnen de verschillende geledingen van ons bedrijf goed opgeleide en gekwalificeerde medewerkers aan te trekken, nu het aantal beschikbare beroepskrachten gestaag daalt. Door middel van gerichte recruitmentcampagnes en de actieve inzet van onze bedrijvengroepen om Omrin als uitdagende werkgever met ontwikkelperspectief onder de aandacht van potentiële nieuwe medewerkers te brengen, streven wij ernaar ons te onderscheiden van onze concurrenten op de arbeidsmarkt. Tot dusver heeft deze aanpak resultaat gehad.

Onderdeel van de strategie van Omrin voor de periode 2021-2024 waar het gaat om de organisatorische implicaties is de ontwikkeling naar een wendbare organisatie. Daarin zien we een belangrijke rol voor de leidinggevenden weggelegd om vanuit verbinding, vertrouwen en eigenaarschap positief leiding te geven en te streven naar maximaal bewustgericht, taakgericht en mensgericht leiderschap. We handelen conform onze kernwaarden, gebaseerd op leidende gedragsprincipes, in het belang van de medewerker, de collega en de (interne) klant. We zorgen ervoor dat de capaciteit en mogelijkheid voor een soepele en vernieuwende organisatie aanwezig is en we werken gezamenlijk aan een in alle opzichten (zowel technisch als psychologisch) veilig Omrin.

Vanuit de inclusiviteitsgedachte - de inclusieve samenleving is onderdeel van Omrin's integrale aanpak voor circulariteit - bieden wij waar mogelijk ook werkgelegenheid aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Concreet doen die mogelijkheden zich onder andere voor bij ons regionaal sorteercentrum voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA), bij sorteercentra voor textiel en bij kringloopbedrijf Estafette met de Recycle Boulevard in Leeuwarden en de recyclewinkels elders in Friesland. Omrin biedt werkplekken voor vrijwilligers en taakgestraften, voorziet in leerwerkplekken en stelt binnen de diverse geledingen van het bedrijf stageplaatsen beschikbaar voor studenten die bezig zijn met een MBO- of HBO-opleiding.

Ondernemingsraad

In het afgelopen jaar zijn acht overlegvergaderingen tussen de ondernemingsraad en de algemeen directeur als bestuurder van Afvalsturing Friesland gehouden. Begin 2020 is aan de hand van de jaarplannen van de verschillende bedrijvengroepen uitgebreid stilgestaan bij de algemene gang van zaken van de onderneming. Verder zijn in de achtereenvolgende overlegvergaderingen onder andere aan de orde geweest de evaluatie van de samenwerking tussen de ondernemingsraad en de bestuurder, duurzame inzetbaarheid, organisatiewijzigingen, arbodienstverlening en bedrijfsarts, het veiligheidsplan en de veiligheidscultuurmeting, de generatieregeling, interne communicatie en vacaturebeleid.

Ook is de ondernemingsraad nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de strategie van Omrin voor de periode 2021-2024, waarbij met name het aantrekkelijk werkgeverschap van Omrin als strategisch uitgangspunt een belangrijk onderwerp van bespreking was.

Het jaarlijkse informeel overleg tussen de leden van de raad van commissarissen en de leden van de ondernemingsraad is vanwege de coronabeperkende maatregelen niet doorgegaan.

Evenwichtige verdeling man/vrouw in het bestuur

Overeenkomstig de eerder geldende en de in voorbereiding zijnde aangescherpte wettelijke regels moet Afvalsturing Friesland zoveel mogelijk rekening houden met een evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen bij de samenstelling van het bestuur en van de raad van commissarissen. Dit houdt in dat tenminste 30% van de zetels in het bestuur en in de raad van commissarissen wordt bezet door vrouwen en door mannen. Omdat ons statutair bestuur uit één natuurlijke persoon bestaat, kan op bestuurdersniveau geen verdeling worden gemaakt.

Hoofdpijnen financiële ontwikkelingen

Over 2020 is een netto concernresultaat gerealiseerd van € 5,2 miljoen. Ten opzichte van 2019, toen een uitzonderlijk hoog netto concernresultaat werd behaald van € 6,5 miljoen, betekent dit een daling van € 1,3 miljoen. De belangrijkste oorzaak van deze daling zijn de veel lagere energieprijzen als gevolg van de coronacrisis. Deze lagere energieprijzen resulteerden in lagere opbrengsten uit de energie die we bij de REC produceren en lagere opbrengsten uit de groencertificaten (GvO's) en hernieuwbare brandstofeenheden (HBE's) voor het door ons geproduceerde groengas. Voor 2021 verwachten we een bestending van het resultaat van 2020, waarbij de ontwikkeling van de energieprijzen zowel een positief als negatief effect op het resultaat kan hebben.

Ten opzichte van 2019, toen een omzet werd behaald van € 115,7 miljoen, is de omzet in 2020 per saldo met een bedrag van € 8,8 miljoen gestegen tot € 124,5 miljoen. De belangrijkste oorzaken van deze stijging zijn de hogere omzet uit de verwerking van het afval door meer aanvoer als gevolg van de coronacrisis en door de hogere productiecapaciteit van de scheidings- en bewerkingsinstallatie. Verder hebben gestegen verwerkingstarieven en meer recycling van grondstoffen (met name kunststoffen) aan de omzetgroei bijgedragen.

In 2020 werd voor de be- en verwerking van het huishoudelijk restafval een uniform tarief in rekening gebracht van € 80 per ton, met een verwerkingstarief van € 68 per ton. Verder bestaat dit uniform tarief uit een bedrag voor logistieke kosten, centrale overheadkosten en winst en risico. Voor 2021 hebben de aandeelhouders van Afvalsturing Friesland het uniform tarief voor het huishoudelijk restafval ongewijzigd vastgesteld op een bedrag van € 80 per ton. Met dit tarief en als onderdeel daarvan een eveneens ongewijzigd verwerkingstarief van € 68 per ton, betalen de aandeelhouders van Afvalsturing Friesland in 2021 opnieuw een verwerkingstarief dat tot de laagste in de markt behoort.

Het tarief van de afvalstoffenbelasting over het verbranden en het storten van afval bedroeg in 2020 € 32,63 per ton. Omdat het huishoudelijk restafval bij Afvalsturing Friesland niet integraal wordt verbrand maar eerst wordt nagescheiden, betaalden de aandeelhoudende (samenwerkende) gemeenten die hun huishoudelijk restafval door Afvalsturing Friesland laten nascheiden in 2020 een toeslag van € 21,70 per ton in plaats van het hiervoor genoemde belastingtarief. Voor onze gemeenten betekende dit een voordeel dat in 2020 is opgelopen tot een bedrag van € 10,93 per ton ten opzichte van integrale doorberekening van de afvalstoffenbelasting voor het verbranden van afval.

Het balanstotaal is per einde 2020 gedaald tot een bedrag van € 194 miljoen (in 2019: € 199 miljoen). Deze daling is met name het gevolg van aflossing op lopende leningen. Het positieve resultaat in 2020 resulteert in een stijging van de solvabiliteit (groepsvermogen/balanstotaal) over 2020 tot 31,5% (in 2019: 28,6%).

Om de financierbaarheid van de vennootschap op peil te houden is met de financiers afgesproken dat een deel van de verstrekte leningen een achtergesteld karakter heeft (ultimo 2020: € 7,0 miljoen) en dat dit deel van de leningen mag worden meegeteld in een aangepaste solvabiliteitsberekening (\langle groepsvermogen + achtergestelde leningen \rangle /balanstotaal). Per 31 december 2020 is de aangepaste solvabiliteit gestegen tot 35,1% (in 2019: 32,7%) als gevolg van het over 2020 gerealiseerde positieve resultaat. Daarmee blijft Afvalsturing Friesland ruimschoots voldoen aan de afspraak met de financiers dat deze aangepaste solvabiliteit niet onder de 20% komt.

Op basis van periodiek opgestelde liquiditeitsbegrotingen wordt beoordeeld wat de liquiditeitsbehoefte van Afvalsturing Friesland is. Aan de hand daarvan wordt eventueel financiering aangetrokken. Voor de reguliere investeringen in 2021 zal naar verwachting geen of slechts beperkte extra financiering nodig zijn.

Afvalsturing Friesland voert een beleid om haar renterisico's die voortkomen uit de afgesloten leningen te beperken. De hierbij gebruikte financiële instrumenten zijn er op gericht om de gevolgen van renteschommelingen beperkt te houden.

Belangrijkste risico's

De belangrijkste risico's voor de vennootschap liggen in de technische beschikbaarheid van de kapitaalintensieve installaties, de beschikbaarheid van afval en de ontwikkelingen op de energiemarkt. Langdurige stilstand, onvoldoende beschikbaarheid van afval of dalende energieprijzen kunnen een grote impact hebben op het resultaat van Afvalsturing Friesland.

Op basis van analyses en metingen wordt een (preventief) onderhoudsprogramma uitgevoerd waarmee ongeplande stilstand van onze installaties zoveel mogelijk wordt voorkomen en de beschikbaarheid zo hoog mogelijk is. De contracten voor de levering van afval hebben in de meeste gevallen een meerjarig karakter. Er is continu aandacht voor een optimale afstemming van de afvalportefeuille voor de korte en lange termijn op de capaciteit van de installaties. Tenslotte worden de ontwikkelingen op de energiemarkt gevolgd en zijn zowel contractueel als door middel van subsidies maatregelen getroffen om de risico's van onverwachte fluctuaties te voorkomen.

Op basis van het voorgaande kan worden gesteld dat de belangrijkste risico's beheersbaar zijn en in lijn zijn met het gewenste risicoprofiel van de onderneming.

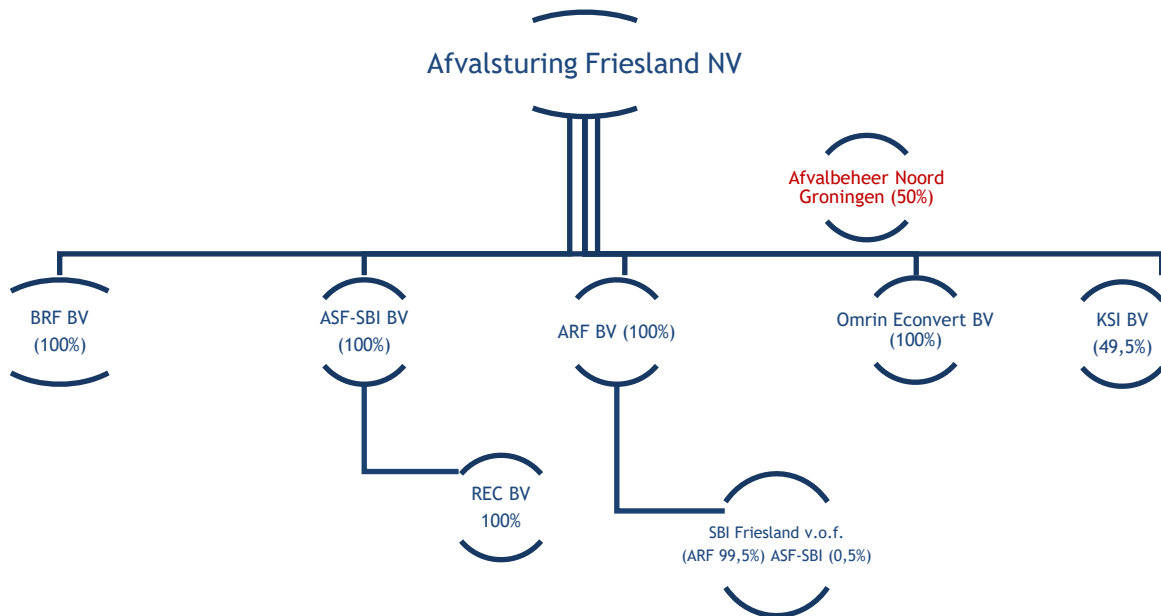
Voor de mogelijke impact op Afvalsturing Friesland van de coronacrisis zoals die sinds begin 2020 wereldwijd gaande is, is in de eerste plaats van belang dat de werkzaamheden van ons bedrijf wat betreft afvalverwerking en energieproductie als vallend onder de vitale processen zijn aangemerkt. Zoals ook in 2020 is gebleken, blijft Afvalsturing Friesland voor haar omzet uit energie gedurende de coronacrisis gevoelig voor de ontwikkelingen op de energiemarkt. Die gevoeligheid geldt ook voor de markt voor gerecyclede grondstoffen. Op basis van de ontwikkelingen in 2020, het positieve resultaat over 2020 en de huidige financiële positie is het risico dat niet aan verplichtingen kan worden voldaan zeer beperkt. Er zijn geen twijfels over het voortzetten van de activiteiten onder het continuïteitsbeginsel.

Ten slotte

In het afgelopen jaar mocht Afvalsturing Friesland haar 25-jarig bestaan vieren. Terugkijkend op die periode heeft ons bedrijf, vanaf het prille begin van en voor de gemeenten, in een sterk veranderende afvalwereld een ontwikkeling doorgemaakt die medio jaren '90 niemand had kunnen voorzien. Samen, verbindend, positief en met resultaat gaan we door op de ingeslagen weg en blijven we - met de vastgestelde strategische koers voor de periode 2021-2024 als basis - samen met onze aandeelhouders bouwen aan circulaire (afval)ketens voor het welzijn van volgende generaties.

ir. J.W.G. Vernooij, algemeen directeur

Juridische structuur Afvalsturing Friesland NV

Kerngegevens en kengetallen

	2020	2019	2018	2017	2016
Uniforme tarieven (in €)					
Restafval	80,00	82,00	81,00	80,00	80,00
Gft-afval	63,50	62,50	61,50	60,50	60,00
Verwerkte hoeveelheden (x 1.000 ton)					
Restafval	296	269	258	242	240
Gft-afval	96	90	85	88	82
Bedrijfsafval	78	94	97	99	105
Overige categorieën afval	284	261	330	256	204
	754	714	770	685	631
Financiële kengetallen (x € 1.000)					
Omzet	124.480	115.681	106.953	98.951	88.414
Resultaat	5.176	6.536	2.026	4.080	1.330
Groepsvermogen	61.055	57.000	50.585	48.680	44.721
Balanstotalen	193.825	199.008	202.788	208.810	225.592
Aantal werknemers					
Mannen	219	204	196	185	193
Vrouwen	36	33	30	29	29

Jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2020 na resultaatbestemming

	31 december 2020		31 december 2019	
	€1.000	€1.000	€ 1.000	€ 1.000
Actief				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	163.110		165.508	
Financiële vaste activa	963		679	
		164.073		166.187
Vlottende activa				
Vorraden	1.396		2.350	
Vorderingen	25.018		26.308	
Liquide middelen	3.338		4.163	
		29.752		32.821
		193.825		199.008

Geconsolideerde balans per 31 december 2020 na resultaatbestemming

	31 december 2020		31 december 2019	
	€ 1.000	€1.000	€ 1.000	€ 1.000
Passief				
Groepsvermogen				
Aandeel van de rechtspersoon in het groepsvermogen		61.055		57.000
Vorzieningen		14.756		14.271
Langlopende schulden		80.331		88.817
Kortlopende schulden		37.683		38.920
		193.825		199.008

Geconsolideerde winst- en verliesrekening 2020

	2020		2019	
	€1.000	€1.000	€ 1.000	€ 1.000
Netto-omzet	124.480		115.681	
Som der bedrijfsopbrengsten		124.480		115.681
Kosten grond- en hulpstoffen	9.476		10.189	
Kosten uitbestede werk en andere externe kosten	46.599		40.773	
Lonen, salarissen en sociale lasten	18.981		17.289	
Afschrijvingen en waardeverminderingen	17.927		17.671	
Overige bedrijfskosten	22.889		19.632	
Som der bedrijfslasten		115.872		105.554
Bedrijfsresultaat		8.608		10.127
Financiële baten en lasten		-2.063		-2.568
Resultaat voor belastingen		6.545		7.559
Belastingen		-1.597		-1.495
Aandeel in het resultaat van niet-geconsolideerde ondernemingen		228		472
Resultaat na belastingen		5.176		6.536

Overzicht totaal resultaat

Geconsolideerd netto resultaat na belastingen toekomend aan de rechtspersoon	5.176	6.536
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen als onderdeel van het groepsvermogen	-	-
Totaal resultaat	5.176	6.536

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2020

(volgens indirecte methode)

	2020		2019	
	€1.000	€1.000	€ 1.000	€ 1.000
Bedrijfsresultaat		8.608		10.127
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen en overige waardeveranderingen		17.927		17.671
Mutaties voorzieningen		485		432
<i>Mutaties in werkkapitaal:</i>				
Mutatie vorderingen	1.372		670	
Mutatie voorraden en onderhanden werk	954		-61	
Mutatie schulden	-924		-1.074	
		1.402		-465
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		28.422		27.765
Ontvangen interest	-		-	
Betaalde interest	-2.063	-2.063	-2.568	
				-2.568
Ontvangen dividend		19		39
Betaalde winstbelasting		-2.208		-1.300
Kasstroom uit operationele activiteiten		24.170		23.936
Investerings in materiële vaste activa	-15.914		-10.010	
Desinvesterings in materiële vaste activa	385		186	
Verstreckte leningen	-75			
Ontvangen aflossing financiële vaste activa	-		25	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-15.604		-9.799
Ontvangsten uit uitgifte aandelen			-	
Ontvangsten uit langlopende leningen	6.000		3.000	
Aflossing langlopende schulden	-14.270		-13.460	
Mutatie rekening-courant krediet			-	
Betaald dividend	-1.121		-121	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-9.391		-10.581
Saldo mutatie geldmiddelen		-825		3.556
Liquide middelen vorig jaar		4.163		607
Liquide middelen dit jaar		3.338		4.163
Mutatie liquide middelen		-825		3.556

Toelichting op de geconsolideerde balans, de geconsolideerde winst- en verliesrekening en het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Activiteiten

De activiteiten van Afvalsturing Friesland NV, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 01070263, statutair gevestigd te Leeuwarden aan de Hidalgoweg 5, en haar groepsmaatschappijen bestaan voornamelijk uit:

- taken op het gebied van de afvalverwijdering
- het bewerken en verwerken van afvalstromen.

Groepsverhoudingen

Afvalsturing Friesland NV staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen. Een overzicht van de gegevens, vereist op grond van de artikelen 2:379 en 2:414 BW, is onderstaand opgenomen:

Geconsolideerde maatschappijen

Naam	Statutaire zetel	Aandeel in het geplaatste kapitaal
◦ Bouw- en Reststoffen Friesland BV	Leeuwarden	100%
◦ ASF Scheidings- en Bewerkingsinstallatie Friesland BV	Leeuwarden	100%
◦ ReststoffenEnergieCentrale BV	Leeuwarden	100%
◦ Omrin Econvert BV	Leeuwarden	100%
◦ Afvalverwerking Regio Friesland BV	De Bilt	100%
◦ Scheidings- en Bewerkingsinstallatie Friesland VOF	Oudehaske	100%

Niet-geconsolideerde deelnemingen

Naam	Statutaire zetel	Aandeel in het geplaatste kapitaal
◦ Afvalbeheer Noord Groningen BV	Leeuwarden	50 %
◦ Kunststoffen Sorteert Installatie B.V.	Heerenveen	49,5 %

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Afvalsturing Friesland NV zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Afvalsturing Friesland NV.

De financiële gegevens van Afvalsturing Friesland NV zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van artikel 2:402 BW, is volstaan met een verkorte winst- en-verliesrekening in de vennootschappelijke jaarrekening.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van groepsmaatschappijen zijn afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht. De resultaten van nieuw verworven groepsmaatschappijen worden geconsolideerd vanaf de overnamedatum. Op die datum worden de activa, voorzieningen en schulden gewaardeerd tegen de reële waarden. De resultaten van afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie verwerkt tot het tijdstip waarop de groepsband wordt verbroken.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden, tenzij anders wordt vermeld, plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan.

In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

De vennootschap past hedge accounting toe op basis van generieke documentatie. De vennootschap documenteert de wijze waarop de hedgerelaties passen in de doelstellingen van het risicobeheer, de hedgestrategie en de verwachting aangaande de effectiviteit van de hedge.

Het effectieve deel van financiële derivaten die zijn toegewezen voor kostprijs-hedge-accounting, wordt tegen kostprijs gewaardeerd. Op iedere balansdatum wordt bepaald of er een indicatie is voor ineffectiviteit door de kritische kenmerken van het hedge-instrument en de kritische kenmerken van de afgedekte positie. In het geval dat de kritische kenmerken van het hedge-instrument en de kritische kenmerken van de afgedekte positie niet aan elkaar gelijk zijn, is dit een indicatie dat de kostprijs-hedge een ineffectief deel bevat. In dat geval wordt een kwantitatieve ineffectiviteitsmeting uitgevoerd door het vergelijken van de cumulatieve verandering van de reële waarde van de afgedekte positie sinds het aanwijzen van de hedge-relatie. Ineffectiviteit wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt indien en voor zover uit de kwantitatieve ineffectiviteitsmeting (cumulatief) een verlies blijkt.

Renterisico

Het renterisicobeleid heeft tot doel de renterisico's die voortkomen uit de financiering van de vennootschap te beperken en daarmee tevens de netto-rentelasten te optimaliseren. Dit beleid vertaalt zich in een gewenst profiel van vastrentende en variabelrentende posities inclusief liquide middelen.

Liquiditeitsrisico

Periodiek worden liquiditeitsbegrotingen opgesteld. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst.

In de liquiditeitsbegrotingen wordt rekening gehouden met beperkte beschikbaarheid van liquide middelen waaronder bankgaranties.

Transacties met verbonden partijen

De van betekenis zijnde transacties met aandeelhouders en gelieerde maatschappijen, en zoals omschreven in het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving, zijn onder normale marktvoorwaarden aangegaan.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en ontvangen investeringssubsidies. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met eventuele restwaarde. Investerings- en stortcompartimenten op Ecopark De Wierde worden naar rato van het aangeleverde tonnage in relatie tot de totale stortcapaciteit afgeschreven. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen.

Subsidies in verband met de aanschaf van materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het actief. Deze subsidies worden tijdsevenredig over de verwachte levensduur van het actief ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Financiële vaste activa

De (niet-geconsolideerde) deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze waarde wordt berekend op basis van de grondslagen van Afvalsturing Friesland NV. Indien er bij een deelneming sprake is van een negatief eigen vermogen en geheel of ten dele wordt ingestaan voor de schulden van de deelneming, wordt voor het aandeel in eventuele verdere verliezen een voorziening gevormd. De vorderingen op en leningen aan deelnemingen evenals de overige vorderingen worden bij de eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Voorraden

Voorraden grond- en hulpstoffen, gereed product en handelsgoederen worden bij eerste waardering gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs op basis van fifo of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. Bij de waardering van de voorraad wordt rekening gehouden met incourantheid. De voorraad gesorteerde kunststoffen wordt gewaardeerd tegen marktconforme tarieven.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste waardering tegen nominale waarde gewaardeerd, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Onder de vorderingen is een actieve belastinglatentie opgenomen. Deze actieve latentie ziet toe op voorwaartse

verliescompensatie en is gewaardeerd tegen nominale waarde voor zover realisatie daarvan waarschijnlijk is.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Latente belastingverplichtingen:

Voor in de toekomst te betalen belastingbedragen uit hoofde van verschillen tussen commerciële en fiscale balanswaarderingen wordt een voorziening getroffen ter grootte van de som van deze verschillen vermenigvuldigd met het geldende belastingtarief.

Deze voorziening wordt gewaardeerd tegen het voor het komende boekjaar geldende nominale tarief.

Overige voorzieningen

Eindafwerking stortplaatsen

Voor in de toekomst te betalen bedragen in relatie tot het afdekken, afwerken en in één geval de nazorg van de door Afvalsturing Friesland beheerde stortplaatsen zijn voorzieningen gevormd. De voorziening wordt opgebouwd naar rato van het gestorte tonnage. De voorziening voor afdekken en afwerking is opgenomen tegen nominale waarde, de voorziening voor nazorg is opgenomen tegen de contante waarde tegen een disconteringsvoet van 4%.

Voorziening voor jubileumuitkeringen

Deze voorziening is getroffen voor toekomstige jubileumuitkeringen aan werknemers. De voorziening is actuariëel berekend, op basis van contante waarde van de verplichtingen uit geldende regelingen voor jubileumuitkeringen. Hierbij is rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen en ontslagkansen. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 4,5%. De (overgangs-)verplichting wordt lineair opgebouwd.

Pensioenen

De groep heeft diverse pensioenregelingen die worden gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten een bedrijfstakpensioenfonds en een verzekeringsmaatschappij. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder-benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst wordt beoordeeld of en zo ja welke verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie op balansdatum bestaan. Deze additionele verplichtingen, waaronder eventuele verplichtingen uit herstelplannen van de pensioenuitvoerder, leiden tot lasten voor de vennootschap en worden indien van toepassing in de balans opgenomen. Ultimo 2020 (en 2019) waren er voor de groep geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

De beleidsdekkingsgraad van het ABP bedraagt per 31-12-2020 87,6% (31-12-2019: 95,8%). Het ABP heeft een herstelplan opgesteld. In het herstelplan staat hoe ABP de financiële situatie in 10jaar tijd kan herstellen.

Dit betekent dat binnen 10 jaar de verreiste 126% beleidsdekkingsgraad moet worden bereikt. Dit is in lijn met de nieuwe regels voor pensioenfondsen. Heeft ABP een lagere beleidsdekkingsgraad dan 126%, dan is sprake van een tekort. In het herstelplan staan de maatregelen die het bestuur neemt om het tekort weg te

werken. Zolang de financiële situatie onvoldoende blijft, moet ABP ieder jaar een nieuw herstelplan opstellen en indienen bij DNB.

Langlopende en kortlopende schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Netto-omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar in rekening gebrachte diensten onder aftrek van kortingen en de over de omzet geheven belastingen.

Exploitatiesubsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht in het jaar waar de opbrengsten betrekking op hebben. Dit betreft een subsidie volgens de Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie (SDE).

Kosten van grond- en hulpstoffen, uitbesteed werk en andere externe kosten

Deze kosten omvatten de kostprijs van de geleverde diensten, de door derden in rekening gebrachte verwerkingskosten evenals de in rekening gebrachte afvalstoffenbelasting.

Aandeel in het resultaat van niet-geconsolideerde ondernemingen

Als resultaat van deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid, wordt opgenomen het aan de vennootschap toekomende aandeel in het resultaat van deze deelnemingen. Dit resultaat wordt bepaald op basis van de bij Afvalsturing Friesland NV geldende grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over het resultaat van het boekjaar, waarbij rekening wordt gehouden met verschillen tussen de winstberekening volgens de jaarrekening en de fiscale winstberekening. De mutatie in latente belastingvorderingen en -schulden wordt hierbij eveneens in aanmerking genomen.

Kritische schattingen en veronderstellingen

De onderneming maakt schattingen en aannames omtrent de toekomst. De resulterende boekhoudkundige uitkomsten zullen, per definitie, zelden gelijk zijn aan de werkelijke resultaten. De schattingen en veronderstellingen worden regelmatig geëvalueerd en zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en overige factoren, inclusief verwachtingen van toekomstige gebeurtenissen die op grond van de omstandigheden als redelijk worden ervaren.

Bijzondere waardeverminderingen vaste activa

Minimaal eenmaal per jaar wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een individueel vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het desbetreffende actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort bepaald.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Winstbelastingen, ontvangen en betaalde interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingprijs van verworven groepsmaatschappijen wordt opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geldmiddelen heeft plaatsgevonden. Hierbij worden geldmiddelen aanwezig in deze groepsmaatschappijen afgetrokken van de aankoopprijs.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Toelichting op de onderscheiden posten van de geconsolideerde balans

Materiële vaste activa

Een overzicht van de materiële vaste activa is onderstaand opgenomen:

	Bedrijfsgebouwen en - terreinen	Machines en installaties	Andere bedrijfs- middelen	Activa in uitvoering	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2020	44.537	102.151	17.572	1.248	165.508
Investeringsen	4.131	5.681	849	5.253	15.914
Reclassificatie	1.032	-	-	-1.032	-
Desinvesteringen	-	-	-385	-	-385
Afschrijvingen	-3.558	-12.881	-1.488	-	-17.927
Boekwaarde per 31 december 2020	46.142	94.951	16.548	5.469	163.110
Afschrijvingspercentages	0-20%	5-20%	5-33%	-	

Bij een groot investeringsproject van een groepsmaatschappij is € 91.000 rente over vreemd vermogen in aanmerking genomen.

Ook in voorgaande boekjaren is bij de activering van materiële vaste activa bij de initiële investering en grote investeringsprojecten van groepsmaatschappijen rente over vreemd vermogen in aanmerking genomen.

Cumulatieve aanschafwaarde per 1 januari 2020	90.759	224.980	33.726	1.248	350.713
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2020	46.222	122.829	16.154	-	185.205
Boekwaarde per 1 januari 2020	44.537	102.151	17.572	1.248	165.508
Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december 2020	96.063	230.854	33.857	5.469	366.243
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2020	49.921	135.903	17.309	-	203.133
Boekwaarde per 31 december 2020	46.142	94.951	16.548	5.469	163.110

Financiële vaste activa

Een overzicht van de financiële vaste activa is onderstaand opgenomen:

	Niet-geconsolideerde deelnemingen	Overige vorderingen	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2020	679	-	679
Mutaties:			
Verstreckte leningen	-	75	75
Aandeel resultaat	228	-	228
Dividend deelneming	-19	-	-19
Boekwaarde per 31 december 2020	888	75	963

De overige vorderingen betreft een ultimo 2020 verstreckte lening. Het rentepercentage bedraagt 1,6%. De vordering heeft een looptijd van 7 jaar. Aflossing geschiedt lineair.

Vorraden

	31 december 2020	31 december 2019
	€ 1.000	€ 1.000
Grond- en hulpstoffen	1.019	883
Gereed product en handelsgoederen	377	1.467
Totaal	1.396	2.350

Vorderingen

	31 december 2020	31 december 2019
	€ 1.000	€ 1.000
Debiteuren	15.581	16.847
Participanten en deelnemingen	1.498	2.054
Latente belasting vorderingen	364	445
Vorderingen Belastingen	1.124	307
Overige vorderingen	6.214	6.466
Overlopende activa	237	189
	25.018	26.308

Op balansdatum zijn onder de debiteuren begrepen handelsvorderingen op aandeelhouders voor een bedrag van € 7.621.000 (2019: € 6.987.000).

De op de debiteuren in mindering gebrachte voorziening voor het risico van oninbaarheid bedraagt € 21.000 (2019: € 29.000).

De vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar. De latente belastingvorderingen hebben deels een verwachte looptijd langer dan een jaar.

Over de rekening-courantverhoudingen met groepsmaatschappijen wordt geen rente verrekend.

Groepsvermogen

Het verloop van het groepsvermogen is als volgt:

	31 december 2020	31 december 2019
	€ 1.000	€ 1.000
Groepsvermogen per 1 januari	57.000	50.585
Uitgifte aandelen	-	-
Resultaat boekjaar	5.176	6.536
Dividend	-1.121	-121
Mutatie aandeel derden	-	-
Groepsvermogen per 31 december	61.055	57.000

Er hebben zich geen rechtstreekse vermogensmutaties voorgedaan.

Aandeel van rechtspersoon in het groepsvermogen

Voor een toelichting op het aandeel van de rechtspersoon in het groepsvermogen wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen in de vennootschappelijke jaarrekening.

Voorzeningen

	Latente belasting- verplichtingen € 1.000	Overige voorzeningen € 1.000	Totaal € 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2020	140	14.131	14.271
Dotaties	-	646	646
Uitgaven	-	-86	-86
Vrijval	-75	-	-75
Boekwaarde per 31 december 2020	65	14.691	14.756

De overige voorzieningen betreffen in hoofdzaak de eindafwerking en nazorg van stortplaatsen. De voorzieningen zijn als langlopend te beschouwen. De overige voorzieningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31 december 2020 € 1.000	31 december 2019 € 1.000
Voorziening Weperpolder	3.373	3.326
Voorziening eindafwerking De Wierde	11.265	10.752
Voorziening jubileumuitkeringen	53	53
	14.691	14.131

De voorzieningen Weperpolder en eindafwerking De Wierde zijn gevormd om de eindafwerking evenals de daarmee gepaard gaande overige kosten van deze door Afvalsturing Friesland NV beheerde stortplaatsen te financieren. Met betrekking tot de voorziening Weperpolder is daarbij tevens rekening gehouden met de kosten van nazorg. De nazorgkosten voor de stortplaats De Wierde komen voor rekening van de provincie Fryslân.

De toekomstige verplichting voor de eindafwerking De Wierde is, zowel met betrekking tot de inhoud als totaal geschatte kosten, geraamd door een ingenieursbureau en becijferd op een totaal bedrag van € 15,6 miljoen. Deze berekening wordt periodiek getoetst, zo mogelijk aan de hand van aanwezige/beschikbare marktinformatie. Marktprijzen fluctueren in de tijd, derhalve wordt er een bandbreedte gehanteerd met de marktprijzen die Afvalsturing Friesland NV voorhanden heeft. De huidige inschatting van Afvalsturing Friesland NV valt binnen deze gehanteerde bandbreedte en geeft dit boekjaar geen aanleiding de voorziening bij te stellen. De voorziening voor afdekken en afwerking is opgenomen tegen nominale waarde.

Bij de voorziening voor nazorg Weperpolder zijn de toekomstige kosten met behulp van het zogenaamde RINAS-model geraamd en is de voorziening opgenomen tegen de contante waarde hiervan tegen een disconteringsvoet van 4%. Eens per 5 jaar wordt het RINAS-model geactualiseerd, tenzij er aanleiding is de berekening eerder te actualiseren.

Voor toekomstige jubileumuitkeringen aan werknemers is een voorziening opgenomen. De voorziening is actuariael berekend op basis van de contante waarde van rechten op grond van aanwezige regelingen voor jubileumuitkeringen. Er is rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen en ontslagkansen.

Langlopende schulden

	31 december 2020			31 december 2019		
	Totaal € 1.000	Looptijd > 5 jaar € 1.000	Rentevoet %	Totaal € 1.000	Looptijd > 5 jaar € 1.000	Rentevoet %
Schulden kredietinstellingen	80.331	25.008	1,8-3,15	88.817	34.454	1,8-3,15
Totaal	80.332	25.008		88.817	34.454	

Aflossingsverplichtingen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar zijn niet begrepen in de hierboven genoemde bedragen, maar opgenomen onder de kortlopende schulden.

De langlopende schulden hebben voor € 78.022.000 betrekking op hypothecaire leningen. De rentepercentages zijn deels variabel en gekoppeld aan Euribor.

Verstreckte zekerheden

- 1^e hypotheek € 7.500.000 op de nieuwbouw van het bedrijfscomplex/industriële op De Hemrik te Leeuwarden, 40% eigen gebruik en 60% verhuur aan Fryslân Miljeu (jaarhuur).
- 1^e hypotheek ad € 209.250.000 op de percelen grond inclusief opstallen, kadastraal gemeente Harlingen, Sectie F, nummers 697, 1428, 1429, 1541, 1544, 1546 en 1547
- Scheidings- en Bewerkingsinstallatie Friesland VOF heeft een aantal leningen afgesloten. Afvalsturing Friesland NV staat er voor in dat het garantievermogen wordt gehandhaafd op een bedrag ten minste gelijk aan 25% van het gecorrigeerde balanstotaal.
- Verpanding van de huurpenningen uit hoofde van de huurinkomsten betrekking hebbend op de verhuur voor voornoemd bedrijfscomplex door Afvalsturing Friesland NV aan BV Fryslân Miljeu Bedrijfservice en BV Fryslân Miljeu Noordwest inclusief de eventueel aan deze vordering verbonden rechten en zekerheden.
- Verpanding van de vorderingen derden en intercompany van Afvalsturing Friesland NV, ASF Scheidings- en Bewerkingsinstallatie Friesland BV en Reststoffen Energie Centrale BV.
- Verpanding van machines/inventaris en bankrekeningen van Afvalsturing Friesland NV en Reststoffen Energie Centrale BV.
- Verpanding bedrijfsinventaris en goederen SBI VOF.
- Verpanding van afval- en energiecontracten van en verzekeringsuitkeringen aan Reststoffen Energie Centrale BV en/of Afvalsturing Friesland NV (voor zover deze betrekking hebben op REC).
- Verpanding van aandelen in Reststoffen Energie Centrale BV, ASF Scheidings- en Bewerkingsinstallatie Friesland BV, Afvalverwerking Regio Friesland BV en Omrin Econvert BV.
- Pandrecht eerste rang op de gehouden aandelen in het kapitaal van Kunststoffen Sorteert Installatie BV tot meerdere zekerheid voor de volledige en behoorlijke nakoming van alle bestaande en toekomstige verplichtingen die Kunststoffen Sorteert Installatie BV heeft of zal hebben jegens haar bank, al dan niet onder voorwaarden opeisbaar, uit hoofde van de financieringsovereenkomst van Kunststoffen Sorteert Installatie BV.

Kortlopende schulden

	31 december 2020	31 december 2019
	€ 1.000	€ 1.000
Aflossing komend jaar op langlopende schulden	14.022	13.805
Participanten en deelnemingen	917	1.052
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	10.833	8.657
Belastingen en premies sociale verzekeringen	7.012	7.516
Pensioenpremies	177	161
Overige schulden	4.722	7.729
	37.683	38.920

De kortlopende schulden hebben naar verwachting een looptijd korter dan een jaar.

De maximale kredietfaciliteit rekening courant bij kredietinstellingen bedraagt € 7.850.000. Deze maximale faciliteit is niet benut. De verstrekte zekerheden staan vermeld onder de toelichting op de langlopende schulden.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

- Er zijn bankgaranties afgegeven ter hoogte van € 250.000. De totale bankgarantiefaciliteit bij kredietinstellingen bedraagt € 1.700.000.
- Er zijn investeringsverplichtingen aangegaan ter hoogte van ca. € 2.904.000.
- Er is een bankgarantie ter hoogte van € 220.000 ontvangen met betrekking tot een investeringsproject.
- Binnen de groep bestaan fiscale eenheden. Afvalsturing Friesland NV (hoofd) en Afvalverwerking Regio Friesland BV, Bouw en Reststoffen Friesland BV en Omrin Econvert BV vormen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting, ASF Scheidings- en Bewerkingsinstallatie Friesland BV (hoofd) en ReststoffenEnergieCentrale BV vormen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. Afvalsturing Friesland NV (hoofd), Bouw- en Reststoffen Friesland BV en ReststoffenEnergieCentrale BV vormen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Iedere vennootschap in de fiscale eenheid is hoofdelijk aansprakelijk voor de door de combinatie verschuldigde vennootschapsbelasting en omzetbelasting.
- Verschillende groepsmaatschappijen zijn operationele leaseverplichtingen aangegaan ten behoeve van personenauto's. De maximale looptijd van deze contracten is 4 jaar. Van de jaarverplichting heeft € 189.000 een contractuele looptijd korter dan 1 jaar en € 275.000 een contractuele looptijd tussen de 1 en 5 jaar.
- Afvalsturing Friesland N.V. is op basis van de B3-status risicodragend ten aanzien van de WW. Voor de overige juridische entiteiten in de groep is dit niet van toepassing.
- Er is een garantie afgegeven aan een energiebedrijf op grond waarvan Afvalsturing Friesland NV garant staat voor de schulden van REC BV jegens het energiebedrijf. Het bedrag van de garantie is onbeperkt.
- Er is een onherroepelijke en onvoorwaardelijke borgstelling afgegeven voor 15/45 deel van de op enige moment uitstaande verplichting uit hoofde van de financieringsovereenkomst van Kunststoffen Sorteert Installatie BV. Het bedrag waarvoor deze borgstelling kan worden aangesproken zal nimmer meer bedragen dan € 7.500.000.

Toelichting op de onderscheiden posten van de geconsolideerde winst- en verliesrekening

Netto-omzet

De netto-omzet (geheel in Nederland gerealiseerd) kan als volgt worden gespecificeerd:

	2020	2019
	€ 1.000	€ 1.000
Afvalverwerking	64.359	57.240
Energie en grondstoffen	50.557	48.364
Overig	9.564	10.077
	124.480	115.681

Van de omzet Energie en grondstoffen heeft € 4.679.000 betrekking op de Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie (SDE).

Kosten van grond- en hulpstoffen

	2020	2019
	€ 1.000	€ 1.000
Inkoop energie	2.385	3.374
Inkoop overig	7.091	6.815
	9.476	10.189

Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten

	2020	2019
	€ 1.000	€ 1.000
Verwerkingskosten	32.228	27.211
Inhuur transport	7.728	7.331
Inhuur personeel	6.643	6.231
	46.599	40.773

Lonen, salarissen en sociale lasten

	2020	2019
	€ 1.000	€ 1.000
Lonen en salarissen	14.815	13.574
Sociale lasten	2.018	1.795
Pensioenlasten	2.148	1.920
	18.981	17.289

Het gemiddeld aantal werknemers (fte) gedurende het jaar bedroeg (allen in Nederland):

	2020	2019
	fte	fte
Afvalverwerking en energieproductie	133	120
Overige en ondersteunende activiteiten	99	99
	232	219

Overige bedrijfskosten

	2020	2019
	€ 1.000	€ 1.000
Onderhoud installaties	9.105	7.498
Huisvestingskosten	3.024	2.598
Transportkosten	1.481	1.559
Overige personeelskosten	1.576	1.517
Overige bedrijfskosten	7.703	6.460
	22.889	19.632

Aandeel in resultaat van niet-geconsolideerde ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Dit betreft het aandeel in het resultaat van de vennootschappen waarin wordt deelgenomen.

Financiële baten en lasten

	2020	2019
	€ 1.000	€ 1.000
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten	-2.063	-2.568
	-2.063	-2.568

Belastingen

In de post belastingen is tevens de mutatie in de latente belastingverplichtingen begrepen. Doordat gebruik gemaakt wordt van fiscale faciliteiten zoals de Energie Investeringsaftrek, ontstaan permanente verschillen in resultaatsbepaling en belastingdruk.

De nominale belastingdruk bedraagt ca 24%.

Overige toelichtingen

Honorarium accountantsorganisatie Deloitte

Het honorarium (ex art. 2:382a BW) voor de accountantsorganisatie inzake het onderzoek van de jaarrekening 2020 bedraagt € 107.500 (2019: € 96.715), het honorarium inzake overige controleopdrachten 2020 bedraagt € 3.660 (2019: €3.585), het honorarium inzake adviesdiensten op fiscaal terrein bedraagt nihil (2019: nihil).

Bezoldiging van bestuurder en commissarissen

Voor de bezoldiging van commissarissen van de rechtspersoon kwam in 2020 een bedrag van € 93.000 (2019: € 94.000) ten laste van de vennootschap en haar dochter- of groepsmaatschappijen. Op grond van artikel 383.1 titel 9 BW2 blijft de vermelding bezoldiging bestuurder achterwege. Met inachtneming van deze regeling blijft de opgave die herleid kan worden tot een enkele natuurlijke persoon, achterwege.

Leningen (alsmede voorschotten en garanties) voor bestuurder en commissarissen

Het per 31 december 2020 uitstaande bedrag aan leningen (alsmede voorschotten en garanties) ten behoeve van de bestuurder en commissarissen was nihil (2019: nihil).

Transacties met verbonden partijen

Stichting Omrin Estafette is hard getroffen door de coronacrisis. De Estafette kringloopwinkels maken een wezenlijk deel uit van het duurzaamheids- en circulariteitsbeleid van Afvalsturing Friesland NV. Ook is het maatschappelijk belang in de Friese samenleving hoog.

Om de continuïteit van de Estafette kringloopwinkels te borgen is door Afvalsturing Friesland NV een gift van € 350.000 verstrekt. Stichting Omrin Estafette beschikt over de ANBI-status. De gift is verwerkt in de overige bedrijfskosten.

Vennootschappelijke balans per 31 december 2020 na resultaatbestemming

	31 december 2020		31 december 2019	
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Actief				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	29.185		27.589	
Financiële vaste activa	53.684		52.854	
		82.869		80.443
Vlottende activa				
Vorraden	841		798	
Vorderingen	17.980		21.510	
Liquide middelen	2.993		3.575	
		21.814		25.883
		104.683		106.326

Vennootschappelijke balans per 31 december 2020 na resultaatbestemming

	31 december 2020		31 december 2019	
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Passief				
Eigen vermogen				
Geplaatst kapitaal	1.728		1.728	
Agio	380		380	
Wettelijke en statutaire reserves	699		490	
Overige reserves	55.600		53.281	
Voorgesteld dividend over boekjaar	2.648		1.121	
		61.055		57.000
Voorzieningen		14.691		14.131
Langlopende schulden		12.336		14.925
Kortlopende schulden		16.601		20.270
		104.683		106.326

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2020

	2020	2019
	€ 1.000	€ 1.000
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen na belastingen	3.274	5.385
Overige baten en lasten na belastingen	1.902	1.151
Resultaat na belastingen	5.176	6.536

Toelichting op de vennootschappelijke balans en winst- en verliesrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Voor de algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening, de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat, alsmede voor de toelichting op de onderscheiden activa en passiva en de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niet anders wordt vermeld.

De vennootschappelijke winst- en verliesrekening is op grond van artikel 2:402 BW in beknopte vorm weergegeven.

Toelichting op de onderscheiden posten van de enkelvoudige balans

Materiële vaste activa

Een overzicht van de materiële vaste activa is onderstaand opgenomen:

	Bedrijfsgebouwen en -terreinen € 1.000	Machines en installaties € 1.000	Andere bedrijfs- middelen € 1.000	Activa in uitvoering €1.000	Totaal € 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2020	19.821	5.965	771	1.032	27.589
Investeringen	3.928	807	501	-	5.236
Reclassificatie	1.032	-	-	-1.032	-
Desinvesteringen	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	-2.274	-1.025	-341	-	-3.640
Boekwaarde per 31 december 2020	22.507	5.747	931	-	29.185
Afschrijvingspercentages	0-10%	10-20%	0-20%	-	
Cumulatieve aanschafwaarde per 1 januari 2019	54.473	20.354	5.600	1.032	81.459
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2019	34.652	14.389	4.829	-	53.870
Boekwaarde per 1 januari 2020	19.821	5.965	771	1.032	27.589
Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december 2020	59.573	21.285	5.847	-	86.705
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2020	37.066	15.538	4.916	-	57.520
Boekwaarde per 31 december 2020	22.507	5.747	931	-	29.185

Financiële vaste activa

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

	2020 € 1.000	2019 € 1.000
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	32.721	29.675
Deelnemingen in overige verbonden maatschappijen	888	679
Vorderingen op groepsmaatschappijen	20.000	22.500
Overige vorderingen	75	-
	53.684	52.854

Het verloop van de deelnemingen is als volgt:

	Deelnemingen in groeps- maatschappijen € 1.000	Deelnemingen in overige verbonden maatschappijen € 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2020	29.675	679
Resultaat deelnemingen	3.046	228
Dividend	-	-19
Boekwaarde per 31 december 2020	32.721	888

Het verloop van de vorderingen kan als volgt worden gespecificeerd:

	Vorderingen op groeps- maatschappijen € 1.000	Overige vorderingen € 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2020	22.500	-
Verstrekkings	-	75
Aflossingen	2.500	-
Boekwaarde per 31 december 2020	20.000	75

De vordering op groepsmaatschappijen betreft een achtergestelde vordering op de totale financiering van een groepsmaatschappij. Het rentepercentage bedroeg 3%.

De overige vordering betreft een ultimo 2020 verstrekte lening. Het rentepercentage bedraagt 1,6%. De vordering heeft een looptijd van 7 jaar. Aflossing geschiedt lineair.

Vorderingen

	31 december 2020 € 1.000	31 december 2019 € 1.000
Debiteuren	12.192	10.938
Groepsmaatschappijen	3.388	8.602
Participanten en deelnemingen	1.045	1.923
Belastingen	797	-
Overige vorderingen	558	47
	17.980	21.510

Op balansdatum zijn onder de debiteuren begrepen handelsvorderingen op aandeelhouders voor een bedrag van € 7.578.000 (2019: € 6.853.000).

De op de debiteuren in mindering gebrachte voorziening voor het risico van oninbaarheid bedraagt € 21.000 (2019: € 29.000).

Over de rekening-courantverhoudingen met groepsmaatschappijen wordt geen rente verrekend.

Eigen vermogen

Geplaatst kapitaal

Het geplaatst kapitaal van de vennootschap bedraagt € 1.728.450 verdeeld in 3.001 gewone aandelen A van € 450 per stuk en in 840 gewone aandelen B. Het totaal aantal geplaatste gewone aandelen A is 3.001. Hiervan is 1 aandeel in handen van de gemeenschappelijke regeling OLAF en zijn de overige 3.000 aandelen in handen van de Friese gemeenten.

Ook zijn er 840 gewone aandelen B geplaatst. Deze aandelen zijn in handen van de gemeenten Putten, Ermelo, Oldebroek, Elburg, Nunspeet, Harderwijk, Appingedam en Delfzijl en de N.V. Irado (is eigendom van de gemeenten Schiedam, Vlaardingen Capelle aan den IJssel, Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk). Het verloop van het geplaatst kapitaal is als volgt:

	2020	2019
	€ 1.000	€ 1.000
Geplaatst kapitaal per 1 januari	1.728	1.728
Uitgifte aandelen	-	-
Geplaatst kapitaal per 31 december	1.728	1.728

Agio

De post agio is in 2020 (evenals 2019) niet gemuteerd en is volledig toe te wijzen aan de aandelen A.

Wettelijke en statutaire reserves

Het verloop van de post wettelijke en statutaire reserves is als volgt:

	Ingehouden winst deelnemingen € 1.000	Euro-reserve € 1.000	Totaal € 1.000
Stand per 1 januari 2019	46	11	57
Mutaties:			
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen (minus uitkeringen)	433	-	433
Stand per 31 december 2019	479	11	490
Stand per 1 januari 2020	479	11	490
Mutaties:			
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen (minus uitkeringen)	209	-	209
Stand per 31 december 2020	688	11	699

Overige reserves

Het verloop van de post overige reserves is als volgt:

	2020	2019
	€ 1.000	€ 1.000
Overige reserves per 1 januari	53.281	48.299
Resultaat boekjaar	5.176	6.536
Voorgesteld dividend A	-2.069	-876
Voorgesteld dividend B	-579	-245
Mutatie ten koste van wettelijke reserves	-209	-433
Overige reserves per 31 december	55.600	53.281

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

	Overige reserves Aandelen A	Overige reserves Aandelen B
	€ 1.000	€ 1.000
Boekwaarde per 1 januari 2020	48.838	4.443
Resultaat boekjaar	4.044	1.132
Voorgesteld dividend A	-2.069	-
Voorgesteld dividend B	-	-579
Mutatie ten koste van wettelijke reserve	-163	-46
Boekwaarde per 31 december 2020	50.650	4.950

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2020

De directie stelt met goedkeuring van de Raad van Commissarissen aan de Algemene Vergadering voor van het resultaat over het boekjaar 2020 ten bedrage van € 5.176.000 een bedrag van € 95.000 als primair dividend aandelen A en € 26.000 als primair dividend B uit te keren conform het bepaalde in artikel 24 lid 3 van de statuten, een bedrag van € 1.974.000 als aanvullend dividend aandelen A en € 553.000 als aanvullend dividend aandelen B uit te keren conform het bepaalde artikel 24 lid 5 van de statuten. Voorgesteld wordt het resterende gedeelte van het resultaat ten gunste van de overige reserves A en B te brengen.

Dit voorstel is al in de jaarrekening verwerkt met dien verstande dat het voorgestelde dividend nog niet als schuld is opgenomen, maar nog steeds onderdeel uitmaakt van het eigen vermogen.

Resultaatbestemming voorgaand boekjaar 2019

De jaarrekening 2019 is vastgesteld door de Algemene Vergadering op 26 juni 2020. De resultaatsbestemming is vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Langlopende schulden

	31 december 2020			31 december 2019		
	Totaal € 1.000	Looptijd > 5 jaar € 1.000	Rentevoet %	Totaal € 1.000	Looptijd > 5 jaar € 1.000	Rentevoet %
Schulden kredietinstellingen	12.336	-	1,83-3,15	14.925	-	1,83-3,15

De rentepercentages zijn deels variabel en gekoppeld aan Euribor.

Verstreckte zekerheden

De verstreckte zekerheden zijn mede begrepen in de verstreckte zekerheden zoals vermeld in de toelichting op de geconsolideerde balans.

Kortlopende schulden

	31 december 2020	31 december 2019
	€ 1.000	€ 1.000
Aflossing komend jaar op langlopende schulden	2.513	2.963
Schulden aan groepsmaatschappijen	3.715	3.819
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	5.037	5.332
Belastingen en premies sociale verzekeringen	4.061	5.097
Pensioenpremies	134	123
Overige schulden en overlopende passiva	1.141	2.936
	16.601	20.270

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Deze rechten en verplichtingen zijn mede begrepen in de niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen zoals vermeld in de toelichting op de geconsolideerde balans.

Toelichting op de onderscheiden posten van de winst- en verliesrekening

Het gemiddeld aantal werknemers (fte) gedurende het jaar bedroeg 135 (2019: 130 fte).

Honorarium accountantsorganisatie

Het honorarium (ex art. 2:382a BW) voor de accountantsorganisatie inzake het onderzoek van de jaarrekening en fiscale adviezen is opgenomen in de opgave in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Ondertekening van de jaarrekening

Leeuwarden, 19 maart 2021

Statutair directeur:

Raad van Commissarissen:

_____ J.W.G. Vernooij _____ mw. J.G. Vlietstra
pres.-commissaris

_____ J.G. Bonnema

_____ D. Hoogendoorn

_____ mw. M.A.J. Jager-Wöltgens

_____ R.A.M. Karsmakers

_____ mw. B. Vlieger-Ruitenbergh

_____ J.E. Wigboldus

Overige gegevens

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat

In artikel 24 van de statuten van de vennootschap staat het volgende opgenomen betreffende de resultaatbestemming:

- lid 1 De algemene vergadering is bevoegd tot bestemming van de winst die door de vaststelling van de jaarrekening is bepaald, met inachtneming van het bepaalde in het voorgaande artikel en het hierna in dit artikel bepaalde.
- lid 2 De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden. Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is. Op aandelen wordt geen winst ten behoeve van de vennootschap uitgekeerd. Bij de berekening van de winstverdeling tellen de aandelen die de vennootschap in haar eigen kapitaal houdt niet mede, tenzij deze aandelen belast zijn met vruchtgebruik of daarvan met medewerking van de vennootschap certificaten zijn uitgegeven. De vennootschap mag tussentijds slechts uitkeringen doen, indien aan het vereiste als vermeld in de eerste zin van dit lid is voldaan blijktens een tussentijdse vermogensopstelling als bedoeld in artikel 2:105 lid 4 Burgerlijk Wetboek.
- lid 3 Van de winst wordt met inachtneming van het in de vorige leden bepaalde aan zowel de houders van aandelen A als de houders van aandelen B een primair dividend toegekend van zeven procent (7%) over het nominaal bedrag van hun aandelen of zoveel minder als het beschikbare bedrag toelaat. Op elk aandeel wordt een gelijk bedrag uitgekeerd.
- lid 4 Voor zover het eigen vermogen van de vennootschap minder dan vijftientig procent (25%) van het balanstotaal van de vennootschap bedraagt, wordt het na toepassing van lid 3 resterende gedeelte van de winst gereserveerd, totdat het eigen vermogen van de vennootschap vijftientig procent (25%) van het balanstotaal van de vennootschap bedraagt, waarbij het te reserveren bedrag naar rato van het aantal geplaatste aandelen A en aandelen B wordt toegevoegd aan de winstreserve A en de winstreserve B.
- lid 5 Indien en voor zover het eigen vermogen van de vennootschap - het bepaalde in lid 3 en lid 4 in aanmerking genomen - vijftientig procent (25%) of meer doch minder dan vijfendertig procent (35%) van het balanstotaal van de vennootschap bedraagt dan wel zou bedragen, wordt het na toepassing van genoemde leden resterende gedeelte van de winst, ten minste de helft toegevoegd aan de winstreserve A en de winstreserve B, zulks naar rato van het aantal geplaatste aandelen A en aandelen B en totdat het eigen vermogen van de vennootschap vijfendertig procent (35%) van het balanstotaal van de vennootschap bedraagt. De resterende winst kan worden uitgekeerd aan de houders van de aandelen A en aandelen B, alsdan overeenkomstig een daartoe genomen besluit van de algemene vergadering.

- lid 6 Indien en voor zover het eigen vermogen van de vennootschap - het bepaalde in lid 3 tot en met lid 5 in aanmerking genomen - vijfendertig procent (35%) of meer van het balanstotaal van de vennootschap bedraagt dan wel zou bedragen, kan de resterende winst of een deel daarvan worden uitgekeerd aan de houders van aandelen A en aandelen B, zulks naar rato van het aantal geplaatste aandelen A en aandelen B, alsdan overeenkomstig een daartoe genomen besluit van de algemene vergadering. Indien en voor zover de algemene vergadering besluit de resterende winst of een deel daarvan niet uit te keren, wordt het betreffende gedeelte van de winst toegevoegd aan de winstreserve A en de winstreserve B, zulks naar rato van het aantal geplaatste aandelen A en aandelen B.
- lid 7 Geen verliezen zullen ten laste van de reserves A en reserves B worden gebracht, tenzij het verliezen betreft die niet uit een reserve - niet zijnde de reserves A en reserves B- bestreden of op andere wijze gedelgd kunnen worden en de algemene vergadering besluit verliezen af te boeken van het saldo van de betrokken reserves.
Verliezen worden, indien en zover zulks mogelijk is, van de reserves A en B afgeboekt naar verhouding van het aantal geplaatste aandelen A en B ten tijde van het besluit tot afboeking. Aandelen die ingevolge lid 2 niet meetellen bij de berekening van de winstverdeling tellen hierbij niet mee. Binnen de reserves A respectievelijk B vindt eerst afboeking plaats ten laste van de winstreserve en indien nodig hierna van de agioreserve. Indien de volledige reserves B mochten zijn afgeboekt, zal een resterend verlies ten laste van de reserves A worden gebracht en vice versa.
- lid 8 Indien een afboeking, als in het vorige lid bedoeld, ten laste van één of beide bedoelde reserves heeft plaatsgevonden, zullen in volgende jaren behaalde winsten allereerst worden bestemd tot aanzuivering van het bedrag, dat van deze reserves werd afgeboekt, zulks in verhouding van de grootte van de afgeboekte bedragen.
Indien evenwel op grond van het bepaalde in de laatste zin van lid 7 een meer dan evenredige afboeking heeft plaatsgevonden, zal het meer dan evenredig afgeboekte bedrag bij voorrang worden aangezuiverd.
- lid 9 Ten laste van door de wet voorgeschreven reserves mag een tekort slechts worden gedelgd indien en voor zover de wet dat toestaat.
- lid 10 Indien blijkens de vastgestelde winst- en verliesrekening over enig jaar verlies is geleden, hetwelk niet uit een reserve kan worden bestreden of op andere wijze gedelgd wordt, geschiedt in de volgende jaren geen winstuitkering zolang zodanig verlies niet is aangezuiverd.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de aandeelhouders en de raad van commissarissen van Afvalsturing Friesland N.V.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Afvalsturing Friesland N.V. te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Afvalsturing Friesland N.V. op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2020.
2. De geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2020.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Afvalsturing Friesland N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Bericht van de raad van commissarissen aan de Algemene Vergadering.
- Verslag van de directie.
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bericht van de raad van commissarissen aan de Algemene Vergadering en verslag van de directie, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Leeuwarden, 19 maart 2021

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs M.T. van Opzeeland RA

21037C5547/TMO/4